

HELYI TANTERV

Hagyományos nyelvoktató nemzetiségi nevelési-oktatási forma

Bevezetés éve: 2022. szeptember

CÉLOK ÉS FELADATOK

Építve a város és a környező települések német nemzetiségi általános iskoláiban folyó oktatásra, a 2022/2023-as tanévtől a korábbi német tagozat német nemzetiségi nyelvoktató tagozatként működik tovább, évfolyamonként fél osztállyal.

A képzés célja, hogy a tanulók ismerjék meg a magyarországi németiség múltját, történelmét, hagyományait. Intenzív módon tanuljanak német nyelvet és irodalmat, ismerkedjenek meg aktív módon a nemzetiségi élet színtereivel, legyenek képesek a hagyományok, értékek ápolására, továbbadására. Az identitás közvetítése és megerősítése révén erősödjön bennük a tolerancia, a másság elfogadása. A tagozaton – a nyelvi előszítő évfolyamot követően – nemzetiségi nyelv és irodalom valamint népismeret-oktatás folyik. A német nemzetiségi tagozaton tanulók lehetőséget kapnak arra, hogy német felsőfokú nyelvtudást szerezzenek, amely alkalmassá teszi őket német nyelvterületen felsőfokú tanulmányok folytatására.

Az idegen nyelvek – így a német nemzetiségi nyelv tanítása is – eltér a többi tantárgytól abból a szempontból, hogy nem csak a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit német nyelven is ki tudja fejezni. A korszerű nyelvoktatás a nyelvhasználó valós szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az adott nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezeket integráltan fejlesztjük.

A 9. NYEK és 9-12. évfolyamon a német nyelvtanítás szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett nyelvi fejlesztésre, valamint annak eredményeire. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság fejlesztése, valamint a magyarországi németek kultúrájának, irodalmának megismerése.

A diák aktív, önálló, önszabályozó nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az egész életen át tartó nyelvtanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák egyre tudatosabb elsajátítására, további útmutatásra az önálló tanuláshoz, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére. Az idegen nyelvű kommunikáció során meghatározó jelentőségű a nyelvekkel, a nyelvtanulással és az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot.

Jelen helyi tanterv olyan diákok számára készül, akik általános iskolában már tanultak németül, elsősorban azoknak, akik nemzetiségi nyelvoktató programban nyolc éven keresztül heti 5 órás képzésben részesültek. A tagozatra azonban felvételt nyerhetnek olyan diákok is, akik öt éven keresztül, de csak-heti 3-4 órában tanulták a nyelvet. Összességében A1 szinten lépnek be az iskolába.

A tanulók tanulmányaikat a 9. osztálytól német nemzetiségi képzési formában folytatják. A nyelvi előkészítő osztályt a német nemzetiségű családok asszimilációja miatt kell a képzés elé illeszteni. A diákok nem rendelkeznek már elegendő nyelvismerettel, illetve tanulóink egy részének nincsenek is német felmenői és sajnos kevés hozott ismerettel rendelkeznek mind a nyelv, mind a kultúra területén.

A 9-12. évfolyamon a német nyelv mellett német irodalmat, valamint a nemzetiségi népismeretet is tanulnak. Ezen tárgyak, illetve tananyagok tanulása során előforduló nyelvi nehézségeket szeretnénk minimalizálni, illetve a nyelvi hátránnyal érkező tanulóink lemaradását akarjuk csökkenteni az előkészítő évfolyamon. Komoly lehetőséget rejt magában a nyelvi előkészítő osztály a nemzetiséghez való érzelmi kötődés kialakításában is.

A nyelvi előkészítő évfolyamnak nagy szerepe van a kompetenciák fejlesztésében is:

A tanulás kompetenciái: A nyelvtanulás során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával. A szövegalkotás, szövegértelmezés, szóbeli és

írásbeli kommunikáció számos készségeleme átvihető az idegen nyelv tanulásába és fordítva, az idegen nyelv tanulása során elsajátított kompetenciák hasznosak az anyanyelvi kommunikáció területén. A két terület erősítheti egymást, olyannyira, hogy megfelelő módszerek alkalmazása esetén az is lehet sikeres nyelvtanuló és nyelvhasználó, akinek hiányosak az anyanyelvi ismeretei, sőt az idegen nyelv tanulása segíthet abban, hogy tudatosabbá váljon az anyanyelv használata.

A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő idegen nyelvgondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó

jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol, és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

A TANTERV ALKALMAZÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÉPESÍTÉSI KÖVETELMÉNYEK ÉS TÁRGYI FELTÉTELEK

Szakképesítéssel rendelkező nyelvtanár, aki rendszeresen figyelemmel követi a tantárgya módszertani újdonságait, és beépíti ezeket a mindennapi tanítási gyakorlatába. A nyelvtanításban a kommunikatív készségfejlesztés (és nem az ismeretátadás) áll a tanítás középpontjában, melyek megkövetelik a változatos tanulói tevékenységformák következetes alkalmazását. Szükséges, hogy a nyelvet tanító pedagógus gazdag és korszerű módszertani apparátussal rendelkezzen (pl. egyéni, páros és csoportmunka, projektmunka, kiegészítő eszközök alkalmazása).

A hatékony nyelvtanulás legfontosabb személyi feltétele a kis csoportlétszám, az osztott csoport, mert így mindenkivel kiegyensúlyozottan tud foglalkozni a nyelvtanár, képes irányítani az egyéni vagy pármunkát, és összehangolni a néhány fős csoportok tevékenységét a csoportmunka során.

A legfontosabb tárgyi feltételt a tanterem célszerű berendezése biztosíthatja. Célszerű a nyelvórákat olyan tanteremben tartani, ahol mozgatható asztalok vagy padok, illetve székek állnak rendelkezésre. Ez a kommunikációt elősegítő ülésrend kialakításához szükséges. Legyen lehetőség az órán elkészített tárgyak (pl. képek) és szemléltetőeszközök elhelyezésére. Legyen a teremben lehetőleg CD- és/vagy DVD lejátszó, interaktív tábla.

A tankönyvek kiválasztásának elvei

Fontos alapelv, hogy nem a tankönyv hivatott meghatározni a nyelvoktatást, hanem a koncepcionális, tanterv-alapon végiggondolt nyelvoktatás megvalósításához kell kiválasztani a megfelelő tankönyvet, tankönyvcsaládot.

A tankönyv akkor hasznos eszköze a nyelvoktatásnak, ha mindig az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztését célozza, akkor korszerű, ha eleget tesz a Közös Európai Referenciakeretben megfogalmazott és a NAT-ban nevesített nyelvtudási szintek funkcionális nyelvhasználati előírásainak, a korszerű módszertannak. Egy tankönyv akkor jó, ha a tanárnak

öröm tanítani belőle, és a tanulónak öröm tanulni belőle. Tartozzon a tankönyvhöz minél több kiegészítő anyag.

Lényeges szempont lehet a kiválasztásban, hogy a tankönyv feleljen meg az életkori sajátosságoknak és a magyar nyelvtanuló - esetenként speciális - igényeinek.

Legyen a tankönyv tartalmában és kivitelezésében motiváló, a nyelvtanulás iránt kedvet ébresztő.

A német nyelv tanításához a tankönyvjegyzékben szereplő tankönyvek közül azt választjuk:

- ✓ amely a diákok életkorához megfelelően alkalmazkodik,
- ✓ amely motiválja a tanulókat,
- ✓ amely biztosítja az alapvető kompetenciák, készségek fejlesztését,
- ✓ amely sok kommunikatív feladatot tartalmaz,
- ✓ amely biztosítja tananyag alapos elsajátítását
- ✓ legyen hozzá digitális tananyag
- ✓ gazdagon tartalmazzon autentikus szövegeket
- ✓ kínáljon bőséges gyakorlóanyagot

Fontos tudni, hogy nem könyvet, hanem nyelvet tanítunk, ahol a könyv „csak” segédeszköz

A tanulók értékelése

Az eredményes tanulás-tanítás folyamat alapfeltétele a folyamatos és rendszeres értékelés, melynek során képet kapunk arról, hogy tanulóink milyen fejlettségi fokot értek el a négy alapképesség területén, milyen mértékig sajátították el a tanított anyagot, és, hogy mennyire tudják teljesíteni a tantervben megfogalmazott követelményeket.

A reális alapokra épülő értékelés a tanulót további munkára ösztönzi, és erősíti a motivációját. Az értékelés nem a negatívumok kiemelésére, hanem a teljesítmény, hozzáállás, motiváltság, öntevékenység javulására koncentrál, így erősíti a tanulók reális önértékelését is.

További értékelési szempontként belép az egyre önállóbb, öntevékenyebb nyelvtanulás és nyelvhasználat, amelyet a teljesítmény értékelésével bátorítani kell.

Az értékelés ugyanakkor visszajelzés a tanárnak is arról, hogy tanítása mennyire volt hatékony, s őt is további munkára, ha kell, újragondolásra ösztönzi.

Az ellenőrzés és értékelés szerepe jelentős az oktatás és nevelés folyamatában, mert fontos a visszajelzés nemcsak a tanár, hanem a tanuló szempontjából is. Ösztönöz a rendszeres munkára, segít az ismeretek, a tudás, a kitűzött cél elérésének mérésében. A tanuló is jelzéseket kap munkájáról, tudásáról a tananyag elsajátításának szintjéről, megtudja, milyen hiányosságai vannak, melyeket pótolnia kell. A tanár is jelzést kap, mely területeken kell még gyakoroltatnia a tanulókat.

Az értékelés legyen mindenképpen tanulóközpontú, segítő célzatú. Ez a feltétele, hogy a nyelveket tanuló diák nagyobb kedvvel folytassa a munkát, tökéletesítse tudását.

Az ellenőrzés sokrétű legyen. Elsődlegesen nagy súlyt kell fektetnünk a szóbeli ellenőrzésre. Lényeges a beszédértés, hallás utáni értés, hiszen a kommunikáció alapvető feltétele, hogy megértsük a másikat. Csak így tudunk kérdésekre válaszolni, partnerünkkel beszélgetést folytatni. Törekedni kell a beszéd, az olvasott szöveg tartalmi megértésére, a nyelvhasználat során ugyanis nincs mindig lehetőség szótározásra. A tanulók feltétlenül értsék a szöveg tartalmát egységében. Jó célt szolgálnak az ellenőrzés során a beszédértést vizsgáló feladatlapok, tesztek.

Helyezzünk hangsúlyt az ellenőrzés során az írásbeli produktumok nyelvi, nyelvtani hibáinak javítására. Az értelmet nem zavaró, apró hibajelenségek, különösen a tanulás kezdetén és elsősorban a tanulók szóbeli megnyilvánulásaiban, még figyelmen kívül is hagyhatók. Ezeket a későbbiek során sem kell javítani, mert ez sok tanulóban pszichikai gátlást okoz és megakasztja a beszéd folyamatosságát.

Az értékelés mutatói a 9Ny és a 9-12. évfolyam mindegyikére vonatkoznak.

Az ellenőrzés legyen folyamatos, változatos és tervezett, tartalmazzon formális (pl. dolgozat) és nem formális (órai munka) elemeket. Az értékelés során is ügyelni kell a differenciálás elvére, például külön feladatokkal ösztönözhetjük a motiváltabb tanulókat. Az egyes egységek végén összefoglaló jelleggel mérjük fel és lehetőleg több készség szerepeljen a vizsgálat középpontjában. A szóbeli számonkérés legyen gyakoribb, mint az írásbeli, de nem kell minden esetben osztályzatot is adni.

Az értékelés alapelvei:

- ✓ A négy nyelvi alapkészség ellenőrzése és értékelése egyenlő mértékben történik.
- ✓ A tanulókat pontos és alapos önellenőrzésre, önértékelésre és társaik kulturált, alapos értékelésére neveljük.
- ✓ Figyelembe kell venni a tanulók egyéniségét, képességeit, szorgalmát és fejlődését is.
- ✓ Fontos, hogy ösztönző hatású legyen, segítse a pozitív személyiségjegyek továbbfejlődését.

Az értékelés tartalma:

- ✓ Az ellenőrzés vonatkozhat ismeretekre (szókincs, nyelvtan) és a négy alapkészségre.
- ✓ Fontos minden ismeret és készség folyamatos és arányos ellenőrzése.
- ✓ Az értékelés során a tanár a tanórai és a tanórán kívüli tanulói teljesítményeket
- ✓ egyaránt értékeli.

Az értékelés formája:

- ✓ Az ellenőrzés lehet szóbeli és írásbeli, egyéni és csoportos.

Az ismereteket írásban és csoportos munkában célszerű ellenőrizni.

A beszédkésztséget szóban és egyénileg lehet ellenőrizni

Az olvasás- és beszédértést, valamint az íráskésztséget csoportosan.

Az értékelés időbenisége:

- ✓ Az ellenőrzés lehet folyamatos vagy időszakos.

A folyamatos, órai ellenőrzés a munka hatékonyságáról ad információt, az időszakos ellenőrzéssel (rövidebb feleletek, dolgozatok) pedig az anyag elsajátításának milyenségéről és mélységéről kapunk információt.

Fontos az ismétlő ellenőrzések beiktatása is (kb. 5 egységenként).

Az értékelés szempontjai:

- ✓ A szókincs és a nyelvtani ismeretek ellenőrzésénél a nyelvhelyesség a döntő.
- ✓ Az íráskésztség ellenőrzésénél szempont a kitűzött feladatoknak való megfelelés, a nyelvi eszközök korrekt és változatos használata, valamint a nyelvhelyesség.
- ✓ A beszédkésztség ellenőrzésekor elsődleges a kommunikációs szándék megvalósításának mértéke. A kommunikatív képességen kívül értékeljük a felhasznált szókincset, ill. a tanult lexikai egységek alkalmazását, a párbeszédet, illetve a szerepjátékok, a képleírás tartalmát, hitelességét és nyelvi helyességét, fontos szerepet kap még a helyes kiejtés, intonáció és beszédtempó is.
- ✓ A beszédértés és az olvasásértés ellenőrzésekor a megértés foka a szempont, hangsúlyos olvasásánál az értő olvasás, valamint a helyes kiejtés, intonáció és hangsúly is az értékelés alapja.

A javasolt ellenőrzési módszerek (9ny és a 9-12. évfolyam mindegyikére vonatkoznak)

- ✓ feladatlapok (ami lehet témazáró dolgozat, röpdolgozat, szódolgozat, close-teszt, feleletválasztós teszt, szövegértési feladatok, stb.) Azonban fontos, hogy a tanulói teljesítmény ellenőrzése ne csupán feladatlapon történjen, hiszen a négy alapkésztség mindegyikében mérni kell a fejlődést.
- ✓ beszédkésztség mérésére szolgáló feladattípusok:
- ✓ szituációs párbeszédet – adott párbeszéd megtanulása, ill. továbbfejlesztése, kiselőadás felkészülés alapján, órai feladatok, társalgás a szaktanárral, képleírás, tanítási órákon végzett munka stb.
- ✓ írásbeli készség mérésére szolgáló feladattípusok: fogalmazás, levélírás, űrlap kitöltése, stb.

- ✓ olvasáskészség mérésére szolgáló feladattípusok: kérdésekre való válaszadás, kiegészítés, logikai összefüggés megállapítása, sorrendbe helyezés, értő hangos olvasás, stb.
- ✓ halláskészség mérésére szolgáló feladattípusok:
- ✓ igaz/hamis állítások, kiegészítés, kérdésekre való válaszadás, stb.
- ✓ továbbá: házi feladatok, otthoni gyűjtőmunka, csoportmunka értékelése; projektmunka és annak dokumentálása;
 - vetélkedőkön való szereplés, szorgalmi feladatok, füzetvezetés ellenőrzése
 - önértékelés – pl. európai nyelvtanulási napló vezetése
- ✓ Külső értékelés
 - országos kompetenciamérések érettségi vizsga
 - NYEK-es évfolyam szintvizsgája
 - OKTV és egyéb regionális, országos versenyek

A javasolt feladattípusok nem kizárólagosak, a szaktanár mindenkori igényei, elképzelései, kreativitása szerint, valamint tanulócsoportha szintjének figyelembevételével választhatja meg.

Értékelés 5 fokozatú skálán (9/Ny és a 9-12. évfolyam mindegyikére vonatkoznak)

A tantárgyi eredmények értékelése a hagyományos 5 fokozatú skálán történik.

A tanuló teljesítménye

- ✓ hibátlan, ill. minimális hibával (jeles)
- ✓ kevés, nem értelemzavaró hibával (jó)
- ✓ esetenként félreérthető, gyakoribb hibákkal (közepes)
- ✓ többször félreérthető, hiányos, gyakoribb hibákkal (elégséges)
- ✓ teljesen hibás, értelmetlen, hiányos (elégtelen)

Az elégséges szint eléréséhez az előzőekben vázolt szempontrendszer 50%-os +1 pont, a jeles szint eléréséhez 90%-os teljesítése szükséges. A köztes osztályzatokat úgy számoljuk ki, hogy a legszélesebb sávot a közepes osztályzat fedje.

Tovább részletezve az érdemjegy akkor

- jeles: ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes, a követelményeknek kifogástalanul, ill. minimális hibával eleget tett.
- jó: ha a tanuló kevés, nem értelemzavaró hibával sajátította el a helyi tanterv követelményeit, kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását.
- közepes: ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen, félreérthetően és több, gyakoribb hibával teljesíti. Csak a szaktanár segítségével tudja alkalmazni tudását.
- elégséges: ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz nélkülözhetetlenül szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nyelvtanári segítséggel képes önálló feladatvégzésre, többször félreérthető, hiányos, gyakoribb hibákkal teljesít.
- elégtelen: ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, tanári segítséggel sem képes az önálló munkavégzésre. Kommunikációja teljesen hibás, értelmetlen, hiányos.

Óraszámok:

Óraszámok a NYEK-osztályban, valamint a nyelvi előkészítő képzést követő 9-12. évfolyamon:

évfolyam	9/NYEK évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	összesen
Óraszám	12x36= 432	5x36=180	5x36=180	5x36=180	5x32=160	1142

Nyelvi előkészítő évfolyam

a négy osztályos német nemzetiségi nyelvoktató nevelés-oktatás előtt

A tanulók a felhasználható 18 órából 12 órát fordítanak a német nyelvre, 6 órában pedig angolt fognak tanulni a diákok, mert fontosnak tartjuk, hogy a világnyelvként beszélt angol nyelv tanulását is kellően megalapozzuk.

A tanulók a tanév végén vizsgát tesznek. A vizsga érdemjegye a tanév végi jegyben úgy szerepel, mintha az egy harmadik félév eredménye lenne. A vizsga szerkezete és értékelése a következő.

	<i>Írásbeli</i>	<i>Szóbeli</i>
9.NY	<i>Nyelvtan, szövegértés, hallás utáni szövegértés, írás készség</i>	<i>A nyelvi órák témái, dialógus</i>
	50%	50%

A nemzetiségi képzésben résztvevő tanulók nyelvi előmenetele az alábbi táblázattal mutatható be.

	NYEK évfolyam, minimumszint	10. évfolyam, minimumszint	12. évfolyam, minimumszint
Német nyelv	A2-B1	B1-B2	B2-C1

Kommunikációs szándékok, nyelvi funkciók:

Az alábbi táblázatok az egyes KER-szintekhez rendelt tartalmazzák azokat a kommunikációs eszközöket valamint a hozzájuk tartozó *német* nyelvi példákat, amelyeknek megvalósítására az adott szinten lehetőség van.

A kommunikációs eszközök csoportosítása a következő:

1. A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

megszólítás	Entschuldigung, ...
köszönés, elköszönés	Guten Morgen / Tag! Auf Wiedersehen! Tschüs!
bemutatás, bemutatkozás	Das ist Peter. Ich möchte Ihnen Herrn Schulcz vorstellen. Ich heiße ...
telefonálásnál bemutatkozás és elköszönés	Guten Tag, das ist ... Auf Wiederhören! Tschüs!
személyes levélben megszólítás és elbúcsúzás	Liebe(r) ... Viele Grüße. Dein(e) ...
megszólítás, elbúcsúzás hivatalos levélben	Sehr geehrter Herr / Sehr geehrte Frau ..., Mit freundlichen Grüßen, Mit herzlichen Grüßen)
érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	Wie geht's dir? Danke, prima. Und dir? / Was fehlt dir? Ich habe Kopfschmerzen.
engedélykérés és arra reagálás	Kann ich das Fenster öffnen? Ja, bitte.

köszönet és arra reagálás	Danke! Bitte.
bocsánatkérés és arra reagálás	Entschuldigung! Kein Problem!
gratuláció, jókívánságok és arra reagálás	Herzlichen Glückwunsch zum...! Danke, sehr nett von Ihnen. Fröhliche Weihnachten. / Gute Besserung!
szóbeli üdvözlőküldés	Liebe Grüße an Ihre Frau.

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

sajnálkozás	Es tut mir Leid!
öröm	Ich freue mich, dass.../ Toll!
elégedettség, elégedetlenség	Es ist prima, dass.. Schade, dass...
csodálkozás	Oh, das ist aber schön! Das kann doch nicht wahr sein!
remény	Ich hoffe, du kannst kommen!
bánat, elkeseredés kifejezése	Schade, dass... Das ist wirklich traurig zu hören., Ich bin enttäuscht.
bosszúság	Das ist aber schlimm!
félelem	Ich habe Angst, dass er es vergisst.
együttérzés és arra reagálás	Es tut mir Leid für dich. Danke.
hála kifejezése	Wir sin Ihnen sehr dankbar dafür, dass...

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

véleménykérés és arra reagálás, véleménynyilvánítás	Magst du Mathe? Ja. / Was meinst du dazu? Meiner Meinung nach... Was denkst darüber? / Sind Sie dmit einverstanden?
valaki igazának az elismerése és el nem ismerése	Da hast du (nicht) Recht!
egyetértés, egyet nem értés	Ja, das stimmt! Nein, du hast nicht Recht! Ich bin der gleichen / anderer Meinung.
érdeklődés, érdektelenség	Ich interessiere mich für ... (nicht).
tetszés, nemetszés	Das finde ich gut / blöd! / Das gefällt mir (nicht)!
akarat, kívánság, képesség, szükségesség, lehetőség, kötelezettség	ich will, ich möchte, ich kann, ich muss, ich darf
ígéret, szándék, terv	Ich mache das schon! Ich will / werde...
dicséret, kritika, ellenvetés kifejezése, arra reagálás	Klasse! Blödsinn! Das stimmt, aber...Danke. Das ist nicht wahr.
érdeklődés értékítélet, kívánság, preferencia iránt	Und was wüschten Sie? Möchtest du einen Kaffee oder lieber Tee?
ellenvetés kifejezése és visszautasítása	Sie haben Recht, aber... / Das stimmt zwar, aber...
elvárás kifejezése	Ich soll pünktlich zu Hause sein.
szemrehányás kifejezése	Konntest du wirklich nicht früher kommen?
közömbösség	Das ist mir egal.

feltételezés, kétely kifejezése	Ich vermute..., Ich weiß nicht, ob
---------------------------------	---

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

dolgok, személyek megnevezése, leírása	Das ist... Meine Mutter ist... / Es geht um...
események leírása	Zuerst..., dann..., zum Schluss. / Es war einmal...
információkérés, információadás	Wie ist ...? Prima. / Wie alt bist du? 12. / Weißt du...? / Können Sie mir bitte sagen...?
igenlő vagy nemleges válasz	ja, nein, nicht, kein, doch, weder...noch
tudás, nem tudás	Ich weiß (nicht), dass / ob..
bizonyosság, bizonytalanság	Ich weiß es (nicht) genau. / Ich bin mir (nicht) sicher, dass / ob
ismerés, nem ismerés	Ich kenne .. gut / nicht.
emlékezés, nem emlékezés kifejezése	Ich erinnere mich (nicht) daran, dass/ob/wie...

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

kérés	Gib mir bitte ...! / Kannst du bitte...?
tiltás, felszólítás	Schreib noch nicht. Öffne die Tür.
segítségkérés és arra reagálás	Können Sie mir bitte bei ... helfen? Ja, gerne. Ich kann leider nicht!
javaslat és arra reagálás	Möchtest du...? Ja, gerne! / Können wir gehen?
meghívás és arra reagálás	Kommst du mit? Ja. Nein, es tut mir Leid.
kínálás és arra reagálás	Noch ein Stück Kuchen? Nein, danke. Ja, bitte.
reklamálás	Entschuldigung, ich habe ein Problem mit / Ich möchte mich über ... beschweren
tanácskérés és -adás, ajánlattétel kifejezése	Was sagst du dazu? Ich schlage dir vor, ...
segítség felajánlása, elfogadása	Kann ich Ihnen helfen? Danke, ich schaffe es schon., Was kann ich für dich tun? – Danke, es geht schon.
engedélykérés és arra reagálás	Darf ich ... ? Ja, natürlich. / Ja, es ist erlaubt.

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok

viSSzakérdezés, ismétléskérés	Wie bitte? Wiederholen Sie bitte. / Sag es noch einmal! / Wie meinst du das?
nem értés	Ich verstehe nicht. / Entschuldigung, ich habe es nicht verstanden.
betűzés kérése, betűzés	Buchstabiere bitte.
felkérés lassabb, hangosabb beszédre	Kannst du bitte langsamer /lauter sprechen?
beszélési szándék jelzése, téma bevezetése	Dabei fällt mir gerade ein,... / Ich möchte etwas hinzufügen.

megerősítés	Ja, das stimmt. / Ja, aber natürlich.
magyarázat kifejezése	Wir funktioniert es? Es funktioniert mit Strom., Wozu braucht man dieses Programm? Das braucht man zum Lernen.)
témaváltás, beszélgetés lezárása	Und was sagst du zu...? Nun, so viel für heute.
körülírás, példa megnevezése	Das ist also ein Gegenstand, der ...
mondandó összefoglalása	Insgesamt, zusammenfassend
beszélgetés lezárása	Danke für das Gespräch.

Kommunikációs szándékok, nyelvi funkciók a 11-12. évfolyamon

Az alábbi táblázatok az egyes KER-szintekhez rendelt tartalmazzák azokat a kommunikációs eszközöket valamint a hozzájuk tartozó *német* nyelvi példákat, amelyeknek megvalósítására az adott szinten lehetőség van.

A kommunikációs eszközök csoportosítása a következő:

1. A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök
2. Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
3. Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök
4. Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök
5. A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök
6. Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

megszólítás	Entschuldigung, ...
köszönés, elköszönés	Guten Morgen / Tag! Auf Wiedersehen! Tschüs!
bemutatás, bemutatkozás és bemutatkozás	Das ist Peter. Ich heiße ... / Ich möchte Ihnen ... vorstellen?
hogylét iránti érdeklődés	Was kann ich für dich/Sie tun?
telefonálásnál bemutatkozás és elköszönés	Guten Tag, das ist ...Auf Wiederhören! Tschüs!
szóbeli üdvözlétküldés	Viele Grüße an Petra!
személyes és hivatalos levélben megszólítás	Liebe(r)..., Sehr geehrter Herr...
személyes és hivatalos levélben elbúcsúzás	Dein(e)..., Viele Grüße Mit freundlichen Grüßen...
érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	Wie geht's dir? Danke, prima. Und dir? / Was fehlt dir? Ich habe Kopfschmerzen.
engedélykérés és arra reagálás	Kann ich das Fenster öffnen? Ja, bitte.
köszönet és arra reagálás	Danke! Bitte!

bocsánatkérés és arra reagálás	Entschuldigung! Kein Problem!
gratuláció, jókívánságok és arra reagálás	Herzlichen Glückwunsch zum...! Danke. Fröhliche Weihnachten./ Gute Besserung! / Ich gratuliere Ihnen zu Danke, sehr nett von Ihnen.
együttérzés és arra reagálás	Mein Beileid! Danke.

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

hála	Ich bin Ihnen dankbar dafür, dass...
sajnálkozás	Es tut mir Leid!
öröm	Ich freue mich, dass.../ Toll! / Es freut mich, dass...
elégedettség, elégedetlenség	Es ist prima, dass.. Schade, dass...
csodálkozás	Oh, das ist aber schön! / Das kann doch nicht wahr sein!
remény	Ich hoffe, du kannst kommen!
érzések kifejezése	Ich befürchte, dass...
félelem	Ich habe Angst, dass...
bánat	Schade, dass...
bosszúság	Das ist aber schlimm!

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

véleménykérés és arra reagálás, véleménynyilvánítás	Magst du Mathe? Ja. / Was meinst du dazu? Meiner Meinung nach... / Was denkst darüber? / Sind Sie damit einverstanden, dass...?
álláspont, vélemény kifejezése	Ich vertrete die Meinung / den Standpunkt, ...
érvek felvezetése	Ich halte das für besonders wichtig, weil..., / Wenn man bedenkt, dass..., / Man sollte auf alle Fälle berücksichtigen, dass...
valaki igazának az elismerése és el nem ismerése	Da hast du (nicht) Recht!
egyetértés, egyet nem értés mások érveivel	Ja, das stimmt! Nein, du hast nicht Recht! / Da bin ich anderer Meinung/Ansicht / Dem kann ich nicht zustimmen, weil..., / Das kann ich überhaupt nicht nachvollziehen, weil...
kétely, bizonytalanság kifejezése	Da bin ich mir nicht sicher. Das bezweifle ich. Sie haben teilweise Recht, aber...)
érdeklődés, érdektelenség	Ich interessiere mich für ... (nicht).
tetszés, nem tetszés	Das finde ich gut / blöd! / Das gefällt mir (nicht)!
ellenvetés	Das stimmt schon, aber... Sie haben Recht, aber...
ellenvetés visszautasítása	Da bin ich mit Ihnen gar nicht einverstanden. Sie können Recht haben, aber...
akarat, kívánság, képesség, szükségesség, lehetőség, bizonytalanság, kötelezettség	ich will, ich möchte, ich kann, ich muss, ich darf , das könnte vielleicht..., ich soll
ígéret, szándék, terv	Ich mache das schon! / Ich habe vor, ... zu ...

érdeklődés értékítélet, kívánság, preferencia, érdeklődési kör iránt	Und was wünschen Sie? Möchtest du einen Kaffee oder lieber Tee? Hast du Interesse für ...?
dicséret, kritika, szemrehányás	Klasse! Blödsinn! Ich halte .. für sehr gut. Das ist schon gut, aber... Warum bist du nicht früher gekommen?

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

dolgok, személyek megnevezése, leírása	Das ist... Meine Mutter ist.../ Es geht um...
események leírása	Zuerst..., dann..., zum Schluss. / Es war einmal...
információkérés, információadás	Wie ist ...? Prima. / Wie alt bist du? 12. / Weißt du...? / Können Sie mir bitte sagen...?
érdeklődés kifejezése	Ich möchte mich danach erkundigen, ..., / Könnten Sie mir weitere Informationen über ... geben?
igenlő vagy nemleges válasz	ja, nein, nicht, kein, doch, weder...noch
válaszadás elutasítása	Leider kann ich Ihre Frage nicht beantworten.
tudás, nem tudás	Ich weiß (nicht), dass / ob..
bizonyosság, bizonytalanság	Ich weiß es (nicht) genau. Ich bin mir (nicht) sicher, dass / ob ... / Ich nehme an, dass...
ismerés, nem ismerés	Ich kenne .. gut / nicht.
emlékezés, nem emlékezés	Ich erinnere mich (nicht) daran, dass, ...

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

kérés	Kannst du bitte...? /Gib mir bitte ...! /Würden Sie bitte...?
tiltás, felszólítás	Schreib noch nicht. Öffne die Tür.
segítségkérés és arra reagálás	Können Sie mir bitte bei ... helfen? Ja, gerne. Ich kann Leider nicht!
javaslat és arra reagálás	Können wir gehen? / Möchtest du...? Ja, gerne! / Ich schlage vor, dass....., / Wir könnten vielleicht ..., / Was halten Sie davon, ..., / Ich hätte eine andere Idee. / Ich würde einen anderen Vorschlag machen. / Ich bin dafür, dass...
meghívás és arra reagálás	Kannst du kommen? Ja. Nein, es tut mir Leid.
kínálás és arra reagálás	Noch ein Stück Kuchen? Nein, danke. Ja, bitte.
reklamáció, panasz kifejezése	Entschuldigung, ich habe ein Problem... / Hiermit möchte ich mich wegen der von Ihnen organisierten Reise beschweren.
tanácskérés, tanácsadás	Was schlägst du vor? Ich rate,... / Ich schlage vor...
segítség felajánlása és arra reagálás	Kann ich Ihnen helfen? Ja, das wäre nett. Danke, das geht schon.
ajánlat és arra reagálás	Möchten Sie...?

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok

viSSzakérdezés, ismétléSkérés	Wie bitte? Wiederholen Sie bitte. / Sag es noch einmal! / Wie meinst du das?
nem értés	Ich verstehe nicht. / Entschuldigung, ich habe es nicht verstanden.
betűzés kérése, betűzés	Buchstabiere bitte.
felkérés lassabb, hangosabb beszédre	Kannst du bitte langsamer /lauter sprechen?
beszélési szándék jelzése, téma bevezetése, félbeszakítás	Dabei fällt mir gerade ein,... Darf ich Sie kurz unterbrechen?
megeRősítés	Ja, das stimmt.
körülírás	Das ist also ein..., wo...
példa megnevezése	Ein Beispiel dafür ist...
statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével	Aus dem Schaubild geht hervor, ... An letzter Stelle steht ...
konklúzió levonása	Alles in allem zeigt sich, dass....
témaváltás, beszélgetés lezárása	Könnten wir jetzt noch darüber reden, ? Können wir ein anderes mal vielleicht hier fortsetzen?

NYELVI KIFEJEZŐESZKÖZÖK:**Cselekvés, történés, létezés kifejezése**

jelenidejűség	Präsens	Ich bin heute zu Hause. Die Sonne scheint schön.
tőhangváltós igék, elváló igekötők	Präsens mit Vokalwechsel Trennbare Verben	Der Zug fährt gleich ab. Er liest das Buch vor.
múltidejűség,	Präteritum: sein, haben Perfekt	Er war nicht zu Hause. Ich habe ein Eis gegessen.
jövőidejűség	Futur	Ich werde dieses Jahr nach Spanien fahren.
tagadás	Negation mit nicht / kein	Ich esse heute nicht. Ich esse kein Eis.
személytelenség		Es schneit. Es ist warm.
Múltidejűség,	Präteritum	Er machte keinen Fehler.
Módbeli segédigék elbeszélő múltú alakban	Konnte, musste, durfte, wollte,	Wir konnten nicht mehr essen.
Igepárok	Wo? Wohin ? igePárok	Dein Buch liegt auf dem Tisch. Ich lege dein Buch auf den Tisch.
Visszaható igék	sich-Verben	Ich freue mich. Wir müssen uns beeilen.

Szenvedő szerkezet	Passiv Präsens und Passiv Präteritum Passiv Perfekt	Das Essen wird gekocht. Das Essen wurde lange gekocht. Mein Vater ist ausgezeichnet worden.
Műveltetés	lassen (Präsens, Präteritum)	Er lässt/ließ sein Auto reparieren. Wir lassen / ließen unsere Nähmaschine reparieren.
	Funktionsverbgefügen	etwas steht zur Verfügung
Szenvedő szerkezet	Vorgangspassiv: Präsens, Präteritum, Perfekt Zustandspassiv: Präsens	Sie werden am Flughafen abgeholt. Der Text wurde lange übersetzt. Das Auto ist repariert worden. Die Tür ist geöffnet.
Passzív körülírása	Sich lassen + Infinitiv	Die Aufgabe lässt sich leicht lösen.
Régmúlt	Plusquamperfekt	Nachdem er den Text übersetzt hatte, stellte er den Computer ab.
Jövő idővel vélekedés kifejezése	Futur als Vermutung	Das wird nicht funktionieren.
személytelenség	es	Es ist warm. Es schneit.
Befejezett jövő	Futur 2	Unsere Umwelt wird sich durch den Treibhauseffekt stark verändert haben.
Állapotpassiv	Zustandspassiv	Das Problem ist gelöst.
Birtoklás kifejezése		
	haben	Ich habe einen Bruder.
	Possessivpronomen	Das ist meine Familie.
	von, -s	Peters Vater besucht uns heute. Wessen Vater? Der Vater von Peter!
	Genitiv	Das Auto meines Vaters ist ganz neu.
	gehören + D.	Dieses Fahrrad gehört mir.
Térbeli viszonyok		
irányok, helymeghatározás		hier, dort, links, rechts oben, unten, hinten... Mein Schreibtisch steht links.
	In +A / D	Ich lege das Heft in die Schultasche. In der Schultasche liegen meine Bücher.

helymeghatározás nevekkel	földrajzi	In Aus Nach	In Hamburg Aus Hamburg Nach Hamburg
Helymeghatározás előljárószókkal:		an, auf, vor, hinter, neben, über, unter, zwischen (A/D)	Ich lege das Heft auf den Tisch. Er steht neben dem Bett.
		Präpositionen mit dem Dativ: zu	Meine Freunde kommen zu uns.
Időbeli viszonyok			
gyakoriság		Wie oft? oft, immer, nie, selten, manchmal, einmal / zweimal	Ich spiele oft mit Peter. Ich gehe nie schwimmen.
időpont		in, um, am, wann? Ab nicht mehr, schon, erst	im Winter, um 8 Uhr, am Freitag, ab 5 Uhr
időtartam		Wie lange? von ... bis Für wie viele Tage?	Ich war von 5 bis 6 in der Konditorei. Für einen Tag?
Időtartam		Seit wann?	Ich spiele seit 3 Jahren Fußball.
Időpont		Vor wie vielen Jahren?	Vor 2 Jahren habe ich einen Computer bekommen.
		Jahreszahlen, Datum	Am ersten Juni habe ich ... Der wievielte ist heute?
Mennyiségi viszonyok			
számok			eins, zwei
határozott mennyiség			eine Portion Pommes
határozatlan mennyiség		alles, viel, wenig, nichts, mehr, mehrere alle	Ich lerne viel, und ich habe wenig Zeit. Alle meinen, es stimmt nicht!
Törtszámok		Bruchzahlen	Ein Siebtel meiner Bücher habe ich noch nicht gelesen.
Minőségi viszonyok			
		Wie?	Ich bin zufrieden. Das finde ich prima.
		Welcher?	Welches Kleid kaufst du?
hasonlítás		so..., wie als	Er ist nicht so groß, wie mein Bruder. Dieses Auto fährt schneller als ein Mercedes.

Melléknévragozás: gyenge, vegyes, erős	Was für ein? Welcher? (Adjektivdeklinatation)	Das ist eine leichte Aufgabe. Ich finde den roten Rock modisch.
Hasonlítás	so..., wie als	Er ist nicht so groß, wie mein Bruder. Dieses Auto fährt schneller als ein Mercedes.
Melléknév fokozása	Billig, billiger, am billigsten	Diese Jacke ist am billigsten.
Főnévként használt melléknév/melléknévi igenév	Substantiviertes Adjektiv	Der Bekannte, ein Bekannter, der Verwandte, ein Verwandter, der Reisende, ein Reisender
Folyamatos melléknévi igenév	Partizip Präsens	Die spielenden Kinder waren sehr laut.
Befejezett melléknévi igenév	Partizip Perfekt	Die Gäste setzten sich an den schön gedeckten Tisch.
Főnévként használt melléknevek		Die Zahl der Studierenden wächst.
Értelmező jelző	Apposition	Vanessa arbeitet im Hotel Palace, einem Vier-Sterne-Hotel.
Jövő idejű melléknévi igenév	Gerundivum	Die zu verarbeitende Baumwolle wird hin-und hertransportiert.
Melléknévi igenevek bővített jelzős szerkezetekben		Es gibt viele von der Schule organisierte Ausflüge.
Modalitás		
	möchte können, wollen müssen	Ich möchte ein Eis. Er kann nicht schwimmen. Ich will nach Hause. Das Kind muss noch nicht aufstehen.
felszólítás		Komm morgen wieder! Spielt Tennis! Nehmen Sie bitte Platz! Gehen wir jetzt.
Módbeli segédigék	Dürfen, sollen, sollte	Ich darf nicht aufstehen. Wir sollen ehrlich sein. Du solltest lieber
	Konjunktiv II Präsens	Ich würde gehen .. Ich wäre gern mit dir. Ich hätte gern ...
	Modalverben im Präteritum	Er konnte nicht schwimmen. Der Kranke durfte nicht aufstehen.
	Modalverben im Konjunktiv II	Ich müsste schon gehen. Könnten Sie mir helfen?
	Zu + Infinitiv	Diese Aufgabe ist leicht zu lösen.

	brauchen + zu + Infinitiv	Du brauchst mir nicht zu helfen.
	Vorgangspassiv mit Modalverben	Die Aufgabe kann gemacht werden.
	Sein + zu + Inf.	Die Regeln sind einzuhalten.
	Haben + zu + Inf.	Sie haben dreimal die grüne Taste zu drücken.
Módbeli segédigék befejezett múlt időben	Modalverben im Perfekt	Ich habe sogar einen Freund mitbringen können.
Szenvedő szerkezet módbeli segédigével, feltételes módban jelen időben	Passiv mit Modalvarben im Konjunktiv II Präsens	Lebensbereiche sollten möglichst voneinander getrennt werden.
Módbeli segédigék feltételes módú, múlt idejű mondatokban	Konjunktiv II mit Vergangenheit Modalverben	Es ging Lisa so schlecht, dass sie eigentlich schon fast im Koma hätte liegen müssen.
	Brauchen + zu + Inf.	Heute brauchst du nicht mitzukommen.
Segédigék másodlagos jelentése	Subjektive Bedeutung der Modalverben	In einigen Jahren dürften alle Leute Armbanduhrn mit Internetzugang haben.
Erős igék feltételes módú jelen időben	Konjunktiv II Gegenwart	In meiner Traumstadt gäbe es viele Sportplätze.
Esetviszonyok		
	Nominativ, Akkusativ: für Dativ: mit	Er zeichnet Bilder. Grete fragt uns, nicht ihn. Das ist für die Kinder. Er gibt seinem Freund die Hand. Fährst du mit der U-Bahn?
Elöljárószók tárgyesettel	Über, durch, entlang	Gehen Sie über die Straße, durch den Park, den Fluss entlang.
Elöljárószók részes esettel	Zu	
Vonzatos igék	Rektion der Verben	Wir warten auf die Antwort.
	Präpositionaladverb: darüber / worüber	Worüber sprichst du? Wir sprechen darüber, ...
	Gehören + zu + Dativ	Gehört zum Hotel ein Parkplatz?
Szórend	Wortfolge mit Dativ / Akkusativ	Mein Freund hat mir ein Handy gekauft. Mein Freund hat es mir gekauft.
Melléknévi, főnévi vonzatok		Mein Vater ist stolz auf mich. Fabian ist der Mutter ähnlich.
Elöljárószók birtokos esettel	Genitiv: dank / infolge	Dank deiner Hilfe bin ich mit der Arbeit rechtzeitig fertig geworden. Infolge des Klimawandels sterben viele Arten aus.

Logikai viszonyok		
Alárendelések Függő beszéd jelen időben	Kausalsatz Objektsatz Subjektsatz Lokalsatz Temporalsatz Finalsatz	Wir sind müde, weil wir heute sehr viel gelernt haben. Ich weiß (nicht), dass (ob) dir das schon klar ist. Er sagte, dass er mich besucht Es freut mich, dass du hier bist. Sie arbeitet dort, wo sie wohnt. Als ich klein war, las ich viele Märchen. Nachdem sie aufgestanden war, frühstückte sie. Wir gingen ins Kino, um uns einen Film anzusehen.
Alárendelések	Subjektsatz Objektsatz Temporalsatz Finalsatz um+zu+Infinitiv / damit	Es ist schön, hier zu sein. Ich habe angefangen, Aerobic zu machen. Als ich jung war, konnte ich noch viel mehr Eis essen. Immer wenn ich hier bin, gehe ich ins Schwimmbad. Ich bin ins Kino gekommen, um den neuen Film anzuschauen. Ich koche dir Tee, damit es dir besser geht.
Feltételes múlt	Konjunktiv II Vergangenheit	Wenn du mich angerufen hättest, hätte ich dich besucht.
Feltételesség	Konditionalsatz (ohne wenn) Wunschsatz	Hätte ich mehr Zeit, würde ich dir mehr helfen. Wenn ich doch mehr Zeit hätte!
Szövegösszetartó eszközök		
kötőszók névmások	und/oder/aber/denn das ich, mich, mein, dein mir, dir dieser / welcher man	Er ist Peter und kommt aus Berlin. Er versteht mich nicht. Mein Vater ist Arzt. Helfen Sie mir bitte? Welcher Mann kommt aus Graz? Dieser Stuhl ist unbequem. Man spricht hier nur Deutsch.

Kötőszók	Entweder –oder Sowohl – als auch Weder – noch Dass Weil Als / wie Ob Als / wenn	Wir fahren entweder mit dem Auto oder mit der U-Bahn. Ich lerne sowohl Englisch als auch Deutsch. Weder heute noch morgen besuchen wir dich. Ich glaube, dass er zu Hause ist. Ich kann nicht helfen, weil ich keine zeit habe. Er ist älter als ich, aber genauso alt wie mein Bruder. Weißt du, ob er kommt? Wenn ich ihn sehe, muss ich immer lachen. Als ich ihn kennen gelernt habe, war er noch ein kleines Kind.
Névmások	Relativsatz Relativpronomen Keiner / keine / keins Einer / eine / eins / welche Demonstrativpronomen	Das war der tollste Tag, den ich je hatte. Gibt es hier ein Café? Hier gibt es keins / welche. dieser/diese/dieses, derselbe/dieselbe/dasselbe

Kötőszók	Obwohl	Er kauft ein teures Handy, obwohl er wenig Geld hat.
	Trotzdem	Er hat Schulden, trotzdem kauft er ein neues Handy.
	Während	Während die Mutter das Abendessen kocht, spielen die Kinder.
	Je desto	Je wärmer es ist, desto besser geht es mir.
	Bis	Bis der Film beginnt, können wir noch einen Tee trinken.
	Solange	Solange ich Klavier übe, kannst du meinen PC benutzen.
	Nachdem	Nachdem wir ihr die Wahrheit gesagt hatten, waren wir erleichtert.
	Bevor	Bevor wir mit dem Fußballspiel beginnen, machen wir Gymnastik.
	Anstatt dass / anstatt zu	Die Großmutter hilft uns, anstatt dass wir ihr helfen. / Du gehst ins Kino, anstatt zu lernen.
	Da	Da am Bahnhof gebaut wird, müssen wir einen Umweg machen.
	Ohne dass / ohne zu	Er ging auf die Party, ohne dass es ihm seine Eltern erlaubt hatten. / Er ging weg, ohne ein Wort zu sagen.
	Als ob	Sie tut ganz so, als ob wir den Fehler gemacht hätten.
Elváló és nem elváló igeekötők	durch-, hinter-, über-, um-, unter	Er hat das Wort schön umgeschrieben. Der Text gefällt mir nicht, ich umschreibe ihn.
Névmások	Derjenige, diejenige, dasjenige Einer, eine, eines der ... einander Relativpronomen: wo, wer, wen, wem, wessen Rezipropronomen: einander	Er ist derjenige, der mir immer geholfen hat. Einer der schönsten Tage meines Lebens war diese Wanderung. Die Leute wünschen einander ein

Kötőszók	Temporalsatz: sooft / sobald	Sooft das Telefon klingelt, wird der Hund nervös. Ich rufe dich an, sobald ich nach Hause komme. Zwar muss Leonard viel im Haushalt machen, aber er genießt seine Freiheit.
Igevonzat	Zwar Aber Rektion der Verben	Er wird bald über mehr Kraft verfügen.
Függő beszéd		
	Indirekte Rede Perfekt	Oma hat am Telefon ständig erzählt, früher sei Holland ein Land und kein Meer gewesen.
Indulatszók		
	Interjektion	Uff! Endlich Mittagszeit!

Német nyelvi készségek fejlesztési programja az 1. idegen nyelv oktatásában
- 9. NYEK, évi 12x 36 = 432 óra

A nyelvi előkészítő osztály (9.ny)

Témakörök	Óraszám 12 óra/hét (432óra)
Személyes vonatkozások, család, Életmód	60
Ember és társadalom	60
Az iskola A munka világa	50
Szabadidő, művelődés, szórakozás Utazás, turizmus	50
Környezetünk Tudomány és technika Gazdaság és pénzügyek	50
Politika, történelem	18
Tantárgyakon átívelő témák, szituációk	15
SPRACHRICHTIGKEIT / GRAMMATIK:	
Verb	50
Substantiv	19
Präpositionen	10
Adjektiv	20
Weitere Wortarten	20
Syntax	10
Összesen:	432

LOKALER LEHRPLAN FÜR DIE SPRACHVORBEREITUNGSKLASSE (9.ny)

Geplante Stundenzahl: 432 (12 St./ Woche)

Themenkreise	Unterthemen Muttersprachliche Kultur Landeskundliche Kompetenz	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
<u>Persönliche Lebensgestaltung</u> (60 Stunden) • Ich und die Mitmenschen • Persönliche Angaben • Die Familie • Die Verwandtschaft • Ich und mein Körper • Gesunde Lebensführung • Krankheiten • Beim Arzt	Themen und Situationen im persönlichen Bereich, Menschen ansprechen, begrüßen, vorstellen, kennen lernen; Sich selbst vorstellen; Sich nach anderen Menschen erkundigen; Fremde und Bekannte beschreiben, charakterisieren – positive und negative Charakterzüge, Erfolge und Misserfolge, Jungsein; Persönliche Beziehungen, soziale Beziehungen, Lebensphasen; unmittelbare und weitere Umgebung, Arbeitsplätze, Freizeitorte; persönliche Dienstleistungen Gesundes Leben; Symptome von Krankheiten; Beim Arzt, Beschwerden, Körperteile; häufige	<u>Unterrichtsgegenstände verstehen</u> Der Schüler kann ... • den Informationsgehalt, den Hauptgedanken einfacher Texte selbständig verstehen (z. B. einfache fiktive und/oder beschreibende Texte, kürzere Wetterberichte und Vorhersagen, einfache Zeitungsanzeigen, Flyer) • den wesentlichen Textinhalt mit Hilfe einfacher Redemittel beschreiben • den Texten Daten und Informationen entnehmen und sie aufgabenorientiert verwenden • auch Werke bildender Kunst mit einfachen sprachlichen Mitteln wiedergeben • in Texten und dialogischen Kommunikationssituationen die Richtigkeit von Aussagen prüfen • zusammenhängende Texteinheiten erkennen, einordnen und vergleichen	• Wortschatzarbeit: Grundwortschatz und dessen Erweiterung, adäquate Verwendung des Zielwortschatzes • Erweiterung der themenkreisbezogenen Kenntnisse • Anpassung an Kommunikationsvorgänge • Hör- und Leseverstehen, selektives und globales Verstehen – Wesentliches vom Unwesentlichen trennen • Textproblematik erkennen • Zusammenfassung, Wiedergabe, Reproduktion des Gelesenen, Gehörten • wesentliche inhaltliche Elemente hervorheben und zusammenfassen bzw. wiedergeben	• richtige, falsche Behauptungen voneinander unterscheiden; Aussagen auf ihren Wahrheitsgehalt überprüfen • Sprachliche Ausdrucksmittel • Multiple Choice Tests zu Textinhalten lösen • Texte ergänzen und umwandeln • Lückentexte ergänzen • auf Deutsch Gelesenes in Ungarisch und Deutsch zusammenfassen • Interviews, Abbildungen verstehen • Meinungen von anderen verstehen • Meinung adäquat äußern • Stellung nehmen und begründen

	Krankheiten und Verletzungen; Institutionen im Gesundheitswesen; Sport, Sportarten; fit bleiben	• lineare Texte strukturiert erschließen, einzelne Zusammenhänge herausarbeiten • Fakten und Meinungen in einem Text unterscheiden	• logischen Gedankengang aufbauen • Übersetzung in beiden Sprachen	• situationsbezogene Dialoge führen • Rollenspiel, Gespräche, Situationsspiele
<u>Gesellschaftliches Leben</u> (60 Stunden) • Wohnverhältnisse • Die Wohnung einrichten • Alltag • Der Tagesablauf • Termine • Die Bekleidung • Die Mode • Das Wetter	Mensch und Gesellschaft, Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Zimmer und Räume in Wohnungen und Einfamilienhaus; Vor- und Nachteile vom Stadtleben und Landleben; Wohnungssuche, Anzeigen (verstehen und verfassen); Hausarbeiten, tägliche Aufgaben; Aktiver Tagesablauf; Termine und das Wochenende, Verabredungen zu Programme, Menschen einladen, Einladungen ablehnen und zusagen, Briefe schreiben; Kleidungsstücke, Kleidungskauf; Kürzere, einfache Wetterberichte und Vorhersagen	• eigene Meinung ausdrücken, begründen • eine Problemstellung gliedern und die für die Problemlösung benötigten Informationsbereiche erkennen • sich mit einem sachorientierten Text allgemeinen Wissens auseinandersetzen • in Texten, dialogischen Kommunikationssituationen Handlungen und Motive von Personen bewerten • Schlussfolgerungen ziehen • Texte kommentieren • Stellung nehmen und mit einfachen Redemitteln argumentieren, Lösungen von Problemen vorschlagen • Inhalte sprachlich angemessen wiedergeben • bei Objekten, Darstellungen, Ereignissen oder Texten Gemeinsamkeiten bzw. Unterschiede feststellen, nach nachvollziehbaren Kriterien logische Gruppen bilden • entsprechend dem Schreibenanlass informelle oder formalisierte Texte (z.B. Privatbrief, Grußkarte,	• Aneignung von Argumentationstechniken • Bilder und Illustrationen versprachlichen Textproduktion anhand angegebener Gesichtspunkte, selbständige Textproduktion • angemessene Reaktionen in lebensnahen • Kommunikationssituationen • adäquate • Meinungsäußerung mit Begründung • Verwendung von ein- und zweisprachigen Wörterbüchern • Verwendung von gelernten • Satzstrukturen und • Redemitteln • Verfeinerung der • Aussprache, • Intonation • Entwicklung der orthographischen Fähigkeiten • Rektion der Verben	• Kürzere Wetterberichte und Vorhersagen sowie Kurznachrichten im Radio und TV verstehen • verschiedene Textsorten verstehen und selbst schreiben - kurze E-Mails, • Lesermeinungen, • Internetbeiträge, • Beschreibung (von Personen, Orten, Sehenswürdigkeiten usw.); Steckbrief; Briefe (Privat- und offizieller Brief) ✦ • Einladung (annehmen, ablehnen) • Anzeige • Verabredung • sich Informationen einholen, um Hilfe/Auskunft/Rat • bitten • Wortarten • Satzarten • Tempusformen
<u>Schule, Ausbildung, Beruf</u> (50 Stunden)	Themen und Situationen im Bereich der Schule und			

• Schulleben • Berufe	Ausbildung, Schule als Umfeld, Gebäude, Schulfächer und Stundenpläne, Angestellte in der Schule, Schultraditionen; Mittel des Lernens in und außerhalb der Schule, Webseiten zum Lernen; Programme und Möglichkeiten des Spracherlernens; Gelungene Schulkarriere; Traum-/Modeberufe, Berufsbezeichnungen, Berufsbeschreibungen, Hobbys und Berufe, Karrieren	Einladung, Steckbrief, Tagebucheintragung) verfassen - unter überwiegender Einhaltung der textsortenspezifischen Kriterien • Ereignisse beschreiben, erklären • PC und Internet nutzen, und die nötigen Informationen beziehen (bei Informationsdefiziten gezielt nachfragen bzw. deutschsprachige Medien zur Informationsbeschaffung heranziehen) • Grundtechniken der Präsentation kennen • eine Präsentation beschreibender und/oder kontroverser Art erarbeiten • eine einfache Präsentation überwiegend frei halten • inhaltliche Zusammenhänge darstellen, skizzieren • Inhalte, Phänomene bewerten • sich in vertrauten Alltagskommunikationssituationen verständigen • auf Rückfragen antworten, Fragen formulieren • Gefühle, Wünsche, Interessen zum Ausdruck bringen • das Wort ergreifen, um Hilfe bitten, nachfragen • den eigenen Standpunkt vertreten • kurze deutschsprachige mündliche Äußerungen in ihren Hauptaussagen auf Ungarisch wiedergeben		• Kasusformen • Genusformen • Nebenordnung, Unterordnung • Rektion • Recherche im Internet (zu Projekt- und Gruppenarbeiten, Präsentationen) • Arbeit in verschiedenen Formen: Partner-, Gruppenarbeit (kooperieren), selbständige Arbeit (Projekt) • Präsentation • vereinfachte Erzählungen / ein Werk aus Jugendliteratur lesen, verstehen und darüber in Wort und Schrift berichten • Textzusammenfassung, Inhaltsangabe mit Redemitteln; Nacherzählen der Erzähler
<u>Kulturelles Leben und Medien (50 Stunden)</u> • Freizeit • Urlaub • Stadtleben Großstadt Sehenswürdigkeiten • Die Ernährung Lebensmittel • Mahlzeiten	Eigene Freizeit, Freizeitbeschäftigungen und Freizeitorte; Ausflüge; Reisen und Urlaub, Tourismus – interkulturelle und landeskundliche Themen: In Urlaub fahren, Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Touristenattraktionen; Vorbereitung und Planung			

	einer Reise: Reisedokumente, Verkehrsmittel und Gegenstände beim Reisen; Stadtrundfahrt, Stadtführung; Einzelreise und Gruppenreise; Währungen und kulturelle Unterschiede; berühmte Orte im In- und Ausland; Bräuche und Traditionen; Fremde Orte und Sehenswürdigkeiten erkunden;	• Schlüsselinformationen von ungarischen Äußerungen oder Texte auf Deutsch wiedergeben <u>Unterrichtsgegenstände gestalten (Produktion)</u> Der Schüler kann ... • Argumente in Texten finden und logisch strukturieren, selbst Argumente sammeln • entsprechend dem Schreibenanlass informelle Texte verfassen • in monologischen Kommunikationssituationen oder bei Verschriftlichungen Sachverhalte nachvollziehbar vermitteln • auch in dialogischen Kommunikationssituationen Gedankengänge logisch und verständlich darstellen • Zustimmung bzw. Ablehnung äußern und kurz begründen • sprachlich klar und inhaltlich nachvollziehbar dazu Stellung nehmen • Zusammenhänge erklären <u>Allgemeine Interaktionsfähigkeit</u> Der Schüler kann... • deutschsprachige Medien zur Informationsbeschaffung bzw. zur Kontaktaufnahme mit Anderen einsetzen – der		
<u>Wirtschaft, Technik, Umwelt</u> (50 Stunden) • Verkehr • Umwelt	Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt; öffentliches Leben und Unterhaltung; Wissenschaft und Technik, Kommunikation; unmittelbare und weitere Umgebung, Orientierung in der Großstadt, Fahrt mit den Verkehrsmitteln, Arbeit mit Landkarten und Stadtplänen, Nach dem Weg fragen, Auskunft geben über den Weg; Die Autos und die Natur, Umwelt;			

	Welt der Technik Tiere, Pflanzen: Haustiere halten; Naturphänomene: Wetter und Klima, Jahreszeiten Umweltschutz und Umweltschutz-Kampagne; Technik: Geräte für Alltagsmenschen, Technik im Haushalt, Handy, Computer, Internet; Nutzung der Technologie im Alltag	Kommunikationssituation entsprechend • elektronische Kommunikationsformen nutzen • in angemessener Form das Wort ergreifen • Kommunikationssituationen einschätzen und sich denen entsprechend äußern • deutsche mündliche Äußerungen oder Texte in ihren Schlüsselinformationen auf Ungarisch/Deutsch wiedergeben		
<u>Politik und Geschichte</u> (18 Stunden) • Nachbarländer • Sprachen und Nationalitäten in Europa und in der Welt • Die deutschsprachigen Länder	Interkulturelle und landeskundliche Themen; Über Länder (Namen), Sprachen und Nationalitäten sprechen, geografische Bezeichnungen; (Fremd)Sprachen lernen, Vorteile von Fremdsprachkenntnissen; Bräuche und Traditionen	<u>Wortschatz und Redemittel</u> Der Schüler kann ... • an elementaren Kommunikationssituationen teilnehmen und Unterrichtsgegenstände mit seinem ausreichend großen Wortschatz bearbeiten • sich über Themen des Alltagslebens mit einem ausreichend großen Wortschatz, mit Redemitteln von geringer Variationsbreite äußern • an elementaren Kommunikationssituationen teilnehmen und Unterrichtsgegenstände mit seinem ausreichend großen Wortschatz bearbeiten • sich über Themen des Alltagslebens mit einem ausreichend großen Wortschatz, mit Redemitteln von geringer Variationsbreite äußern		
<u>Fachübergreifende Themen und Situationen; aktuelle Themen</u> (15 Stunden)	Projektartige Beschäftigung mit einem aktuellen Thema nach freier Wahl der Schüler; Vorbereitung auf die Präsentationsprüfung am Ende des Schuljahres	Kommunikationssituation entsprechend • elektronische Kommunikationsformen nutzen • in angemessener Form das Wort ergreifen • Kommunikationssituationen einschätzen und sich denen entsprechend äußern • deutsche mündliche Äußerungen oder Texte in ihren Schlüsselinformationen auf Ungarisch/Deutsch wiedergeben		

		<u>Methodenkompetenz</u> Der Schüler kann: • die Bedeutung von Wörtern aus dem Kontext erschließen • Wortschatz und Wortfamilien gruppieren • zwei- und einsprachiges Wörterbuch, Lexikon nutzen • unterschiedliche Lesetechniken • (global, kursiv, selektiv, detailliert) unter Anleitung verwenden • mit Anleitung Notizen, Stichpunkte machen, gliedern, kategorisieren, strukturieren, Texte zusammenfassen • Präsentationstechniken ggf. unter Anleitung adressatengerecht einsetzen <u>Urteilsvermögen, ethische und ästhetische Kompetenz</u> Der Schüler kann • den Geschmackssinn, das ethische und ästhetische • Bewusstsein, die Kreativität selbstständig entwickeln		
--	--	--	--	--

SPRACHRICHTIGKEIT/ GRAMMATIK				
Themenkreise	Unterthemen	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
Morphologie und Syntax – 129 Stunden		Der Schüler kann ... • häufig gebrauchten morphologischen Bestand der Wortklassen des Deutschen weitgehend korrekt verwenden • Wortarten und einfache morphologische Zusammenhänge erkennen • häufig gebrauchte syntaktische Strukturen weitgehend selbstständig und in der Regel korrekt anwenden • die Funktion bekannter syntaktischer Strukturen erkennen	• Stabilisierung, Vertiefung von gelernten Strukturen, ihre adäquate und altersgemäße Verwendung • Stärkung der gelernten Konstruktionen in • Schrift und Sprache	Verb: Vollverb, Hilfsverb, trennbare und untrennbare Verben; Präfixe; „es gibt“, „lassen“, sich-Verben, Modalverben, Tempusformen (Präsens, Präteritum, Perfekt), Infinitiv, Imperativ, Konjunktiv II (würde-Umschreibung); Rektion der Verben; Artikel: bestimmter, unbestimmter Artikel, Artikelgebrauch; Genus (Maskulinum, Neutrum, Femininum), Numerus (Singular, Plural), Kasus (Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv) N-Deklination; Lokal-, Temporalangaben, das Datum; Wechselpräpositionen (mit Verben stellen-stehen, liegen-liegen, hängen, setzen-sitzen); Präposition und Rektion, Verben mit
Verb (50 St.)	Konjugation von Verben, regelmäßige und unregelmäßige Verben, sich-Verben, Präteritum, Perfekt, Imperativ, Modalverben, „lassen“, „es gibt“, trennbare und untrennbare Verben, Präfixe, sitzen/setzen stehen/stellen..., Konjunktiv (würde-Umschreibung)			
Substantiv (19 St.)	Artikelgebrauch, Nominativ, Dativ, Genitiv, Akkusativ, Deklination, Singular- und Pluralformen			
Präpositionen (10 St.)	Wechselpräpositionen, Präpositionen mit Akkusativ, Präpositionen mit Dativ			
Adjektiv (20 St.)	Deklination schwach und stark, der Vergleich			

A továbbhaladás feltételei:

- Beszédértés: A köznapi szöveget megérti. Írott szöveget globálisan megért.
- Beszédkészség: Választékosan fejezi ki magát, érthető tempóban beszél, véleményét érvekkel alátámasztva fejezi ki, stílusa megfelelő. Felkészülés nélkül részt tud venni az ismert, az érdeklődési körének megfelelő, vagy a mindennapi témákról (pl. család, szabadidő, tanulás, munka, utazás, aktuális események) folyó társalgásban. Egyszerű kifejezésekkel tud beszélni élményekről, eseményekről, álmairól, reményeiről és céljairól. Röviden is meg tudja magyarázni, indokolni véleményét és terveit.
- Szövegalkotás: különböző műfajokban és stílusban képes eltérő témákról fogalmazást készíteni.

Hagyományos nyelvoktató nemzetiségi nevelési-oktatási forma)

9-12. évfolyam

9–10. évfolyam (5+5)

A 9–10. évfolyamon a német nemzetiségi nyelvi nevelés elsődleges célja a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten birtokolják a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát, és képessé váljanak annak gyakorlati alkalmazására. Cél az olvasási és szövegértési képességek folyamatos differenciálása és mélyítése; az értő hangos és néma olvasás, a megértés szóbeli és írásbeli alkalmazása a feladatmegoldástól a beszélgetésen át az önálló írásműig. A nyelvi képzés kiemelt feladata a különféle hosszúságú, bonyolultságú és rendeltetésű (ismeretterjesztő és szépirodalmi) szövegek olvasása, megértésének és értelmezésének fejlesztése. A szövegalkotási képesség fejlesztéséhez elengedhetetlen az önálló jegyzet- és vázlatkészítés, az olvasott szöveg tartalmához kapcsolódó saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Átfogó cél a beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi magatartás kialakítása, a verbális és nem verbális kommunikáció jeleinek megértése és értelmezése. Szükséges a nyelv árnyalt használatához a nyelvi és nyelvtani ismeretek mélyítése és fejlesztése. Cél az önálló kézikönyvhasználat mellett a közel biztos helyesírás.

Az irodalomtanítás feladata a különböző műfajú, elsősorban kortárs, rövid lélegzetű alkotások olvasása és befogadása, a művek műfaji természetének megfelelő szövegfeldolgozási eljárások megismerése és alkalmazása. A lírai művek kapcsán a költői képek és alakzatok felismerése és az elemzés elősegítése. Tanulási képesség szempontjából az önállóság növeléséhez hozzájárul az anyaggyűjtés, az információk megadott szempontú rendszerezése és értékelése, a téma prezentációja önállóan választott forma segítségével.

Erkölcsei ítéliképesség szempontjából fejleszti ízlését, etikai és esztétikai tudatosságát. Felismeri az erkölcsöt az egyén életében és a társadalomban, képes a jelenségekre reflektálni.

A helyi tanterv szerinti óraszámok a 9. és 10. évfolyamon:

	9. évfolyam		10. évfolyam		összesen
	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	
nyelv és irodalom	5	5x36=180 ebből irodalmi kultúra 22 óra	5	5x36=180 ebből irodalmi kultúra 22 óra	360 ebből irodalmi kultúra 44

Témakör neve	kerettantervi javasolt óraszám	helyi tantervi óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
szóbeli és írásbeli szövegértés	40	50	25	25
szóbeli és írásbeli szövegalkotás	60	70	35	35
A tanulási képesség fejlesztése	16	16	8	8
Anyanyelvi kultúra	78	122	61	61
Ismeretek a nyelvről	58	58	29	29
irodalmi kultúra	44	44	22	22
Összesen	296	360	180	180

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 40-50
Tanulási eredmények	Információk szerzése, fókuszálás meghatározott kérdésekre, kommunikációs szándékok elemzése és értékelése, szövegfeldolgozás elmélyítése. A megismert szövegfeldolgozási módok bővítése és elmélyítése. A szöveg megértése, a problémafelvetések értelmezése, információtartalmának megnevezése. Szövegek nyelvi kifejezőeszközeinek elemzése és értékelése. Ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben megjelenő konfliktusok felismerése és megoldásuk reflektálása. Szövegek és illusztrációk formai és tartalmi elemzése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Összetettebb témában kritikai véleményt kifejteni. Tartalmakat/információkat strukturáltan, tárgyyszerűen és megfelelő nyelvi formában visszaadni. Tárgyaknál, ábrázolásoknál, eseményeknél vagy szövegeknél követhető szempontok szerint logikusan összetartozó csoportokat alkotni. Pro és kontra érveket hozni, logikusan felépítve érvelni. A német nyelvű médiában önállóan ismereteket szerezni. Megnyilvánulásait előre látható kommunikációs helyzetekhez igazítani. A szöveg információ tartalmát összefoglalni. Rövidebb lélegzetű szövegek tartalmát magyarul és németül összefoglalni. Összetettebb szövegek információit (adott esetben ismétlést követően) részleteiben megérteni.		

Fogalmak	Információtartalom, alapgondolat, problémafelvetés, nyelvi kifejezőeszköz.
Javasolt tevékenységek	A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni, és a szöveg alapján alátámasztani. Feleletválasztós feladatokat a szöveg alapján megoldani. A szöveget tartalmi és formai jegyei alapján összefüggő egységekre bontani, a felosztást megindokolni. A lényegi megállapításokat kiemelni és azokkal kapcsolatban véleményt mondani. Eseményekről beszámolni, interjút készíteni. Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Képeket és illusztrációkat értelmezni.

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Javasolt óraszám: 70
Tanulási eredmények	Szövegek tartalmi információinak közvetítése és megadott szempont szerinti feldolgozása szóban és írásban, az ennek megfelelő jegyzetelési technika kialakítása. Funkcionális szövegek (hivatalos és magán) tartalmi és formai jellemzőinek ismerete, funkcionális szövegek alkotása. Irányított és önálló szövegfeldolgozás, szövegalkotási stratégiák alkalmazása. A szöveg és illusztráció összefüggésének értelmezése. A szövegben fellelhető tények és érvek rendszerezése és bemutatása. Vélemény formálása és állásfoglalás. Adott téma kidolgozása, adatgyűjtés és források alkalmazása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Képeket és egyéb szemléltető anyagokat a hozzá kapcsolódó feladatok segítségével irányítottan leírni. A szövegfeldolgozás eredményeit mások számára követhető módon kifejezni. Párbeszédes szövegeket összefüggő szöveggé alakítani. A szöveg cselekményét rekonstruálni és alternatív cselekvési vagy megoldási javaslatokat felvázolni. Megadott szerkezeti jellemzőkkel és egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel formalizált szöveget alkotni. A téma, az ábrázolásmód, az események hasonlóságait, különbségeit és összefüggéseit felfedezni és leírni. Rövidebb írásbeli és szóbeli német és magyar szövegek tartalmát a másik nyelven elmondani. Egyszerűbb német és magyar szövegeket szótár segítségével lefordítani.		
Fogalmak	Önéletrajz, magánlevél, hivatalos levél.	
Javasolt tevékenységek	Irányító szempontok alapján informális és formalizált szöveget alkotni, különböző szövegfajtákat létrehozni: önéletrajzot, magán- és hivatalos levelet, internetes bejegyzést, olvasói véleményt írni. A szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat szóban és írásban visszaadni. Gondolattérképet készíteni, ez alapján egy témát kifejezni. Érvekkel alátámasztott saját véleményt megfogalmazni. Szerephez alkalmazkodni és annak megfelelően kommunikálni,	

	párbeszédet alkotni. A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).
--	---

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 16
Tanulási eredmények	Az önálló, hatékony tanulás képességének továbbfejlődése. Az alapműveltség elsajátításához szükséges tudás megszerzésének, a tananyag feldolgozásának technikái. A tanulást segítő eljárások megfelelő használata, gyakorlása. Önálló vázlatkészítés, tanulás, összefoglalás vázlat segítségével. Kulcsinformációk kiemelése olvasott szövegben. Gondolattérkép készítése az olvasott szöveghez, a tárgyalt témakörhöz. Különböző információhordozók használata, prezentáció összeállítása, bemutatása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Egy- és kétnyelvű szótárakat, internetes szótárakat irányítással használni. A szókincs szavait a szótárak segítségével értelmezni. A nyomtatott és elektronikus médiát információszerzésre, szókincsbővítésre, fogalmazások elkészítésére használni. Hallott összetettebb szövegből az alap- és a részletes információkat irányított feladatok alapján megérteni. A szöveg feldolgozása során tartalmi szervezőtechnikákat (pl. jegyzetelés, kulcsszavak megállapítása, tagolás, kategóriák felállítása, egyszerűsítés, cluster-ek, mind map segítségével történő rendszerezés stb.) alkalmazni, a szöveg tartalmát összefoglalni. Különböző szóbeli és írásbeli szövegfajták jellemzőit és funkcióját felismerni. Ismert prezentációs technikákat a feladatnak és a célcsoportnak megfelelően alkalmazni.		
Fogalmak	Gondolattérkép, mind map, cluster.	
Javasolt tevékenységek	Szótárt használni önálló szöveg olvasásánál és szövegalkotásnál. Szókártyát, memóriát, dominót készíteni és használni a szótanuláshoz. Hallás utáni szövegértés. Olvasás utáni szövegértés. Lényegkiemelési technikákat alkalmazni. Vázlatot, cluster-t, mindmap-et készíteni. Egy témáról vázlatpontok, gondolattérkép alapján beszélni. Prezentációt, plakátot, kiselőadást készíteni. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatokat alkalmazni.	

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 122
Tanulási eredmények	Az aktív szókincs fejlődése. A témakörökhöz kapcsolódó ismeretek bővülése. A nyelvhasználat és kommunikációs kultúra elmélyülése, aktív véleménynyilvánítás képességének kialakulása, a világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak célirányos használata. Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelvileg adekvát módon.	

	A beszélő és hallgató szerepének váltakoztatása, a szerepnek megfelelő reagálás differenciált nyelvi eszközökkel. Szövegek kulcsfontosságú információinak és mondanivalójának összefoglalása magyar, illetve német nyelven.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
Mindennapi kommunikációs helyzetekben önállósággal részt venni. A tanórán gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket funkciójuk szerint következetesen jól használni. Jól érthetően, helyes hanglejtéssel és megfelelő tempóval beszélni. A nyelvjáráások és az irodalmi nyelv kölcsönhatását példákon keresztül felismerni. Közismereti témák: <i>Életmód, életvezetés</i> Divatos irányzatok, egyéniség, alkalmazkodás. Az egyéni élet tervezése, jövőbeli tervek, szakmai élet - magánélet kilátásai, egészséges életmód, egészséges táplálkozás, betegségek. Sport, extrém sport, élsport. Szabadidős szokások, fogyasztói szokások. <i>Társadalmi környezet</i> Étkezési kultúra, élelmiszerek, gasztronómia, éttermi kultúra, főzés, reklámok, alapvető szükségletek, luxus. Szolgáltatások, posta, utazásszervezés, utazási irodák. Hagyományok, kulturális örökség, Nemzetiségi kultúrák Városi élet - vidéki élet, a német nemzetiség falvainak jellemzői. <i>Iskola, oktatás</i> Oktatás, tanulás Magyarországon és a német nyelvű országokban. Műveltség, szakmaszerzés, munkanélküliség. Továbbtanulás, pályaválasztás. <i>Kultúra, média</i> Információáramlás, tájékoztatás, véleményalkotás, az internet szerepe. A magyarországi német nemzetiségi TV- és a rádióműsorok ismerete. Német nyelvű könnyűzenei alkotások. <i>Környezet, technika világa</i> Környezetvédelem, projektek. Problémák és kihívások. <i>Politika és történelem</i> Tudatosság, öntudat, személyi szabadság. <i>Német nyelv</i> A német nyelv változatai. Kétnyelvűség, többnyelvűség. Ismeretterjesztő szövegek: Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média.	
Fogalmak	Kommunikációs szerep, kommunikációs média. Alkalmazkodás, individualitás, siker, elismerés, partnerség, teljesítménysport, veszély, felelősség, környezetvédelem, személyes szabadság, településtörténet, ifjúsági szervezet, nyelvváltozat.
Javaolt	Egy témakört egyénileg vagy csoportban feldolgozni.

tevékenységek	Egy téma magyar és német vonatkozásait összehasonlítani, a kulturális hasonlóságokat és különbségeket megjeleníteni. A német nyelvű médiából tájékozódni, azt információszerzés céljából használni. Információhiány esetén célzott kérdéseket feltenni. Mások véleményére reagálni. Saját álláspontot közölni, megindokolni.
----------------------	---

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 58
Tanulási eredmények	A szófajok biztos felismerése ismérveik megnevezésével szövegkörnyezetben és anélkül. Az igeidők helyes használata beszédben és írásban. Szenvedő szerkezet használata módbeli segítségével. Igevonzatok ismerete és helyes használata. A főnév ragozása minden esetben. Mellérendelő és alárendelő mellékmondat szórendjének ismerete és használata. A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás. A szöveg központosításának, a párbeszéd és az idézés szabályainak ismerete. A nyelvi tudatosság fokozatos fejlődése. A tanulók önállóságának fejlődése a szabályok felismerésében, azok megfogalmazásában, alkalmazásában és az önellenőrzésben.	

Fejlesztési feladatok/Ismeretek

A tanórán gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket funkciójuk szerint következetesen jól használni.

A helyesírás és központosítás szabályait megközelítően hibátlanul alkalmazni.

A nyelvjárások és az irodalmi nyelv kölcsönhatását példákon keresztül felismerni.

A nyelvi tudatosságot növelni.

Hibajavítási gyakorlatokat elsajátítani.

Szó- és mondattan

Szófajok:

Ige:

Igeidők (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.)

Igemódok: kijelentő -, felszólító

Cselekvő és szenvedő szerkezetek

Segédigék fajtái (időbeli és módbeli)

Igekötők (elváló, nem elváló igeekötők)

Visszaható igék

Igevonzatok

Főnév:

Neme: hímnem, nőnem, semleges nem

Száma: egyes szám, többes számú alakok

Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset

Névelő:

Fajtái: határozott, határozatlan

Ragozása alany, tárgy, részes és birtokos esetben

Melléknév:

Képzése Használata: állítmányi, jelzői használat Ragozása: jelzős szerkezetben névelő nélkül, határozott névelővel, határozatlan névelővel; alany, tárgy, részes és birtokos esetben, Fokozása, hasonlító szerkezetek <i>Elöljárószó:</i> időhatározói elöljárószó helyviszonyt kifejező elöljárószó tárgy és részes esettel álló elöljárószó <i>Számnév</i> Fajtái: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése <i>Névmás:</i> Fajtái: személyes, kérdő, tagadó, határozatlan, visszaható, birtokos, mutató, vonatkozó névmás <i>Határozószó:</i> Fajtái: hely-, idő- és módhatározók <i>Kötőszó:</i> Mellérendelő és alárendelő kötőszavak Szórend: egyenes, fordított és mellékmondati <i>Mondattan:</i> Mondatfajták: Kijelentő-, kérdő-, felszólító-, óhajtó mondat Egyszerű és összetett mondatok (okhatározói, időhatározói, célhatározói, feltételes értelmű mellékmondatok) <i>Helyesírás, központozás:</i> Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.		
Fogalmak	Szófaj, igeidő, eset, nyelvtani nem, vonzat, összetett mondat, alárendelés, mellérendelés. Szó- és mondathangsúly, árnyalt hangsúlyozás és előadásmód. Központozás, idézet, cím jelölése.	
Javasolt tevékenységek	Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel. Mondatokat átalakítani az adott grammatikai feladnak megfelelően. Mondatokat, szövegeket transzformálni. Hibajavítási gyakorlatok. Hiányos szöveget, táblázatot kiegészíteni. Szabályokat keresni. Szavakat, szinonimákat keresni. Mondatalkotás szavakból. Rejtvények különböző fajtáit megoldani. Állítások igazság tartalmát eldönteni. Eseményeket különböző nyelvi stílusban előadni. Online nyelvtani feladatokat megoldani. Online gyakorlatok, szótárak segítségével a szavak kiejtését gyakorolni.	

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 44
Tanulási eredmények	Az irodalmi alapkultúra építése. Lírai alkotások, rövid epikai műfajok és dramatikus szövegek értelmezési képességének fejlesztése. Önálló gondolkodás, az önkifejezés kulturáltságának kialakítása.	

	A kulturális másság felismerése, megértése és az erre épülő tisztelet kialakítása. A német irodalomból vett alkotások olvasása, értelmezése. A magyarországi német irodalomból vett szemelvények olvasása, az alkotások tanulságainak értelmezése. Az irodalmi szövegek és országismereti témák kapcsán ítéletek alkotása a szereplőkről.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
Rövid történeteket, lírai műveket önállóan elolvasni, a művek tartalmát összefoglalni, a szereplőket jellemezni. A hazai német irodalomból vett alkotásokat elolvasni és értelmezni, véleményt alkotni, jellemzést készíteni. Egy szabadon választott ifjúsági regény rövid részletét elolvasni és irányítással feldolgozni. A korosztály kérdéseire kapcsolódó német nyelvű filmet megtekinteni és tanórán feldolgozni. Az olvasást, mint műélvezetet megtapasztalni, az olvasás iránti igényt felkelteni. Szerzők és művek. Magyarországi német írók, költők alkotásainak műközpontú elemzése. Szerzők: pl. <i>Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittinger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valéria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb</i> művei. Egy fabula feldolgozása (pl. <i>Lessing</i> vagy modern fabula). Egy Goethe vagy Schiller költemény, (vers vagy ballada, pl. <i>Goethe: Mailed, Heidenröslein, Wanderers Nachtlied, Erlkönig, Schiller: Der Handschuh</i>). Egy Kurzgeschichte (rövid történet) feldolgozása (szerzők pl. <i>Wolfgang Borchert, Edith Schreiber-Wicke</i>) Dalszövegek a német pop-rock zene köréből. Epikus művek jellemzői: idő, helyszín, a cselekményt alkotó elemek, szereplők. Lírai alkotások: ritmus, rím, versszak, refrén. A fabula, ballada, a mese és a „Kurzgeschichte” jellemzői. Műfajok: Ballada, Kurzgeschichte, fabula.	
Fogalmak	Műfaj, költői kép, rím, refrén, szerkezet, ballada, Kurzgeschichte, felvonás, jelenet Felelősség, másság, konfliktus.
Javasolt tevékenységek	Egy művet tartalom és forma szempontjából elemezni. A szereplőket jellemezni. A műről véleményt alkotni, azt kifejezni, ismertetni. Rövid történeteket, regényrészleteket dramatizálni. A Magyarországi Német Színház egy előadását élőben, vagy egy irodalmi mű filmfeldolgozását megtekinteni. Az előadásról, filmről beszélni, a látottakat feldolgozni.

Mindezek fejlesztése a következő témákon keresztül valósul meg:

LOKALER LEHRPLAN FÜR DEN 9. JAHRGANG

Geplante Stundenzahl: 180, davon 158 Stunden Sprache + Grammatik, 22 Stunden Literatur

Themenkreise	Unterthemen Muttersprachliche Kultur Landeskundliche Kompetenz	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
<u>Persönliche Lebensgestaltung</u> (30St) - Gesellschaftliche Trends und Modeströmungen - Sport und Verantwortung - Lebensplanung	Idole, Selbstverwirklichung, Individualität, Rollen und Gruppen, Sehnsüchte, Wünsche Gesundheit, ggf. Schönheit, Extremsportarten und Leistungssport, Sportarten, Freizeitaktivitäten, Familie, Freundschaft, Liebe	Unterrichtsgegenstände verstehen Der Schüler kann ... - Informationsgehalt und den/die Hauptgedanken eines Textes (Textabschnitts) sprachlich hinreichend wiedergeben - Sachtexten Informationen entnehmen und aufgabenorientiert verwenden - Texte detailliert (u. U. nach Wiederholung) verstehen und die Informationen aufgabenorientiert verwenden - lineare Texte erschließen und Leitgedanken ausarbeiten ✦ Texte (linear und nicht linear) nach gegebenen oder selbst gewählten inhaltlichen Gesichtspunkten untersuchen und die Ergebnisse sinnvoll mit einem gegebenen Unterrichtsgegenstand verbinden - die Intention eines mündlichen oder schriftlichen Textes herausarbeiten - einem Text Informationen, Daten oder Aussagen, Schlüsselwörter und Argumente entnehmen - in Texten die Problematik von Handlungen / Konfliktlösungen und deren Motive/Ursachen herausarbeiten,	- Flexible Anpassung an Kommunikationsvorgänge - adäquate Verwendung des Zielwortschatzes - Aneignung von Argumentationsstrategien - Aufbau von logischen Gedankengängen - Reproduktion des Gelesenen/ Gehörten/bearbeiteten Materials - adäquate Deutung von Bildern und Illustrationen - Vortrag von eigenen und fremden Texten - Textproduktion anhand vorgegebener Gesichtspunkte - selbständige Textproduktion - Projektarbeit - Übersetzung (in beiden Sprachen) - angemessene Reaktionen in lebensnahen Kommunikationssituationen - selbständige Verwendung von ein- u.	- Informationsgehalt - Grundgedanke ✦ Sprachliche - Ausdrucksmittel - Kommentar - Bericht - Meinungsäußerung - Leserbrief - Mindmap - Wortarten - Satzarten - Tempusformen - Kasusformen - Genusformen - Nebenordnung, Unterordnung - Rektion - Sich Rollen anpassen und dementsprechend kommunizieren, Dialoge bilden. - Texte ergänzen, umformen und weiterdenken (z.B. Geschichten fortsetzen und beenden).
<u>Gesellschaftliches Leben</u> (30St) - Esskultur - Tradition im Wandel Stadtleben –Landleben	lokale und globale Esskultur, gesunde Ernährung, Reise, Urlaub (z.B. Reiseformen) Mode, Statussymbole Stadtkultur und/oder lokale Landkultur			
<u>Schule, Ausbildung, Beruf</u> (30St) - Schule und Unterricht - Bildungswege	Berufswahl, Schulwesen, Schulsysteme Ungarn in den deutschsprachigen Ländern Wunschberuf, Ausbildung			
<u>Kulturelles Leben und Medien</u> (18St)	Liedtext als Ausdrucksform, Musik, Veranstaltungen (z. B. Feste, Partys), ein altersgerechter Spielfilm			

<u>Wirtschaft, Technik, Umwelt</u> (25St) • Mensch und Umwelt • Wirtschaft und Technik	Natur, Umweltprobleme Verkehrsprobleme	beurteilen, mit dem eigenen Wertesystem vergleichen • Themen strukturieren, Informationsbereiche benennen bzw. • Informationsbedarf formulieren sich mit einem sachorientierten Text (linear und nicht linear) kritisch auseinandersetzen, an den Text anschließende Fragestellungen formulieren • gedruckte und elektronische Medien zur Informationssammlung bzw. zur Textproduktion verwenden aus komplexeren Hörtexten grundlegende bzw. detailliertere Informationen verstehen • aufgrund der Kenntnis struktureller Merkmale Texte rekonstruieren oder entwerfen • sich mit künstlerischen Produktionen unter Beachtung vorgegebener Aspekte auseinandersetzen	zweisprachigen- bzw. online Wörterbüchern • Wortschatzerweiterung • Verwendung von gelernten Satzstrukturen und Redemitteln • Verfeinerung der Aussprache • verständlich und mit natürlicher bzw. richtiger Intonation sprechen • Aneignung der Regeln des Zitierens • Techniken zur Fehlerkorrektur aneignen • Aneignung von Entwicklung der orthographischen Fähigkeiten • häufig verwendete syntaktische bzw. morphologische Strukturen ohne typische Fehler verwenden • Fehler selbständig korrigieren • Rektion der Verben	• Kommunikation mit Muttersprachlern. • Sätze der grammatischen Aufgabe entsprechend umformen • Sätze und Texte transformieren • Fehlerkorrektur vornehmen können • Lückentexte, Tabellen ergänzen können • Nach Regeln suchen • Nach Wörtern, Synonymen suchen. • Aus Wörtern Sätze bilden. • Rätseln unterschiedlicher Art lösen • Richtigkeitsgehalt von Aussagen entscheiden können • Ereignisse in verschiedenen Sprachstilen vortragen • Deutschsprachige Medien zum Sammeln von Informationen verwenden • im Falle von Informationsmangel gezielte Fragen stellen
<u>Politik und Geschichte</u> (15St) • Selbstbestimmung/ Mitbestimmung	Schülervertretung, persönliche Kontakte, Schüleraustausch			
<u>Deutsche Sprache</u> (10St) • Existenzformen der deutschen Sprache	Jugendsprache (in Songtexten, den Medien, durch Schüleraustauschprogramme	<u>Unterrichtsgegenstände gestalten (Produktion)</u> Der Schüler kan • den Aufbau von Argumentationen in Texten darstellen und (u. U.) durch Zitate erläutern • eine nichtlineare Textsorte wählen, gestalten, sowie Form und Inhalt strukturiert erläutern (Diagramm) • entsprechend dem Schreibanlass und unter weitgehender Beachtung der jeweiligen Kriterien informelle Texte verfassen • in monologischen Kommunikationssituationen oder bei Verschriftlichungen Sachverhalte nachvollziehbar vermitteln		

		• auch in dialogischen Kommunikationssituationen Gedankengänge sachlich, logisch und sprachlich klar darstellen • in dialogischen Kommunikationssituationen sachlich und ergebnisoffen handeln, Zustimmung bzw. Ablehnung begründen ✦ eine künstlerische Produktion reflektieren, sprachlich klar und inhaltlich nachvollziehbar dazu Stellung nehmen • die Fähigkeit der Selbstkorrektion aneignen • Deutsche und ungarische Texte (verschiedene Gattungen und mit differenzierter Sprachverwendung) in die andere Sprache übersetzen <u>Allgemeine Interaktionsfähigkeit</u> Der Schüler kann... • deutschsprachige Medien zur Informationsbeschaffung bzw. zur Kontaktaufnahme mit Anderen einsetzen sein sprachliches • Handeln auf antizipierbare Kommunikationssituation einstellen • sich sprachlich flexibel in Präsentationssituation engagieren • Gedanken klar und genau ausdrücken, verständlichen/ sprachlich entsprechenden Wortschatz verwenden, mit dem er/sie seine Redeintention zum Ausdruck bringen kann • bei der Interaktion richtige Intonation verwenden • in dialogischen Kommunikationssituationen Einverständnis bzw. Ablehnung mit entsprechenden sprachlichen Mitteln begründen		• Auf die Meinung von anderen reagieren • Eigenen Standpunkt vermitteln und begründen ✦
--	--	--	--	---

		• elektronische Kommunikationsformen ohne nennenswerte sprachliche Barrieren nutzen • in angemessener Form das Wort ergreifen oder abgeben • Kommunikationssituationen einschätzen und seine eigenen Sprachhandlungen im Rahmen der üblichen Konventionen angemessen anpassen • deutsche mündliche Äußerungen oder Texte in ihren Schlüsselinformationen auf Ungarisch wiedergeben • ungarische Äußerungen oder Texte hinsichtlich ihrer Gesamtaussage auf Deutsch wiedergeben <u>Wortschatz und Redemittel</u> Der Schüler kann ... ▪ an der Kommunikation über Unterrichtsgegenstände und über großen, überwiegend sicher verwendeten Wortschatz • einem ausreichend flexibel gebrauchten Bestand an Redemitteln, idiomatischen Wendungen <u>Methodenkompetenz</u> Der Schüler kann: • den erworbenen Wortschatz ordnen und dabei Ober- / • Unterbegriffe, Antonyme, Synonyme, Homonyme nutzen; • zur Informationsgewinnung Printmedien und elektronische Medien (z.B. einsprachiges Wörterbuch, Lexikon) nutzen;		
--	--	--	--	--

		• aus komplexeren gehörten Texten Global- und • Detailinformationen entnehmen (Hörverstehen); • gezielt unterschiedliche Lesetechniken (global, kursiv, selektiv, detailliert) der Aufgabenstellung entsprechend anwenden; • den Inhalt des Texte zusammenfassen; • inhaltliche Organisationstechniken zur Be- und Erarbeitung von Texten einsetzen (z.B. Notizen, Stichpunkte machen, gliedern, kategorisieren, vereinfachen, strukturieren über Cluster oder Mindmaps); Merkmale und Funktionen mündlicher und schriftlicher Textsorten erkennen und sach-, situations- und adressatengerecht einsetzen; • Präsentationstechniken weitgehend selbstständig auswählen und einsetzen <u>Urteilsvermögen, ethische und ästhetische Kompetenz</u> Der Schüler kann • den Geschmackssinn, das ethische und ästhetische Bewusstsein, die Kreativität selbstständig entwickeln; • Erscheinungen der Gerechtigkeit und der Moral im Leben des Individuums und der Gesellschaft erkennen, individuelle • Konfliktbehandlungsstrategien und Verfahren herausarbeiten; • das Anderssein akzeptieren, behandeln und darauf reflektieren.		
--	--	---	--	--

LITERARISCHE KULTUR (22 STUNDEN) (integriert in die Sprachstunden)				
Themenkreise + Stundenzahl	Unterthemen Muttersprachliche Kultur Landeskundliche Kompetenz	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
Gattungen (6St.)	Kurzgeschichte Fabel Lied Drama Theaterstück, Theaterbesuch	Der Schüler kann ... - dies Epochen und Stilrichtungen zuordnen, - Beispiele aus der zeitgenössischen Literatur lesen und unter angegebenen Aspekten untersuchen - formale und inhaltliche Merkmale der drei Grundgattungen erkennen und die Werke den Gattungen zuordnen, sie nach gegebenen Gesichtspunkten interpretieren	- Lesen, Verstehen und Bearbeiten der gewählten literarischen Werke - Lust zum Lesen wecken - Film anschauen, Theaterstück lesen bzw. - Kino oder Theaterbesuch - Ethische Fragen erkennen und aufgreifen können - Entwicklung der Toleranzfähigkeit - Entwicklung des kreativen Umgangs mit literarischen Texten	- Kurzgeschichte - Fabel - Lied - Drama - Theaterstück, Theaterbesuch - Handlung, Ort, Figuren, Charaktertypen, Rollen, Charakterisierung, Helden, lyrisches Ich, Gedichttypen - Reimformen - Perspektive - Verantwortungsbewusstsein - Konflikt - Konfliktbewältigung - Ausdruck von Gedanken und Gefühlen - Identität - Sprachverlust - Identitätsverlust - Traditionsverlust - Assimilation - Werke der deutschsprachigen Literatur selbstständig lesen, werkbezogen interpretieren - Sich literarische Werke im Vortrag von
Merkmale von literarischen Texten (3St.)	Handlung, Ort, Figuren, Charaktertypen, Rollen, Charakterisierung, Helden, lyrisches Ich, Gedichttypen			
Kulturwissenschaftliche und Literaturhistorische Orientierung (2St)	Ansatzweise Kostproben aus gewählten Epochen (z.B. Aufklärung, Sturm und Drang)			
Autoren und Werke (6 St)	Lessings Fabeln, Kurzgeschichte (Borchert) Ein Gedicht von Goethe oder Schiller (z.B. Goethe : Mailed, Heidenröslein, Wanderers Nachtlied, Erbkönig; Schiller der Handschuh)			

				Muttersprachlern anhören
Ungarndeutsche Literatur (5St.)	Thematische Widerspiegelung des Minderheitendaseins in ausgewählten Prosawerken (<i>Josef Mikonya, Ludwig Fischer, Claus Klotz, Angela Korb, Valeria Koch,</i>) und Gedichten (<i>Valeria Koch, Engelbert Rittinger, Robert Becker, Josef Michaelis, Franz Zeltner, Angela Korb, Georg Fath, Erika Áts, Alfred Manz, Béla Bayer, Christina Arnold</i>)	Der Schüler kann ... • Werke der ungarndeutschen Literatur selbstständig lesen, werkbezogen interpretieren, • durch Werke der ungarndeutschen Literatur die • Problematik der Heimat- • Familien- und Sprachverbundenheit kennenlernen und sie nachvollziehen können	• Kennenlernen der Schicksalsfragen der ungarndeutschen Volksgruppe • Durch die literarischen Werke Identifizierung mit den Problemen des Ungarndeutschtums	

SPRACHRICHTIGKEIT/ GRAMMATIK (integriert in die Sprachstunden – daher keine Stundenzahl angegeben)

Themenkreise	Unterthemen	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
Morphologie und Syntax		Der Schüler kann ... • häufig verwendete morphologische und syntaktische Konstruktionen überwiegend sicher und konsequent verwenden • Zusammenhänge einfache morphologische Strukturen erkennen • häufig verwendete komplexe Satzstrukturen <i>durchgehend</i> selbstständig und überwiegend richtig verwenden • häufig gebrauchte morphologische Formen überwiegend automatisiert und überwiegend korrekt anwenden • zur Beschreibung morphologischer Phänomene grundlegende grammatische Termini verwenden • häufig gebrauchte syntaktische Strukturen überwiegend selbstständig	✦ Stabilisierung und altersgemäße Verwendung der gelernten Strukturen ✦ Stärkung der angeeigneten syntaktischen Konstruktionen in Schrift und Sprache	Vollverb, Hilfsverb, Modalverb, Tempusformen, Modalverben, Infinitiv, Konjunktiv II, Rektion der Verben, Präpositionalobjekt, Passiv, bestimmter, unbestimmter Artikel, Genus – Masc. Fem. Neutr.; Numerus – Sg, Pl; Kasus – alle Kasi, N-Deklination, Wechselpräpositionen; prädikative, adverbiale Verwendung, Komparation, Deklination, Personalpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen Aussagesatz, Fragesatz (Entscheidung-, Ergänzungsfrage), Imperativsatz, Nebensätze Situationsübungen, Nachsprechen, Rezitieren Grundlegende Rechtschreib- und Interpunktionsregeln
Verb	Vollverb, Hilfsverb, Modalverb ;alle Tempusformen außer Futur II.; alle Modalverben, würde mit Infinitiv, Konjunktiv II, Rektion der Verben, Verben mit Präpositionalobjekt, Passiv			
Substantiv	Artikel - bestimmter, unbestimmter Artikel, Artikelgebrauch; Genus – Masc. Fem. Neutr.; Numerus – Sg, Pl; Kasus – alle Kasi, N- Deklination			
Präpositionen	Wechselpräpositionen; Präpositionen mit dem Akkusativ, Dativ, Genitiv			
Adjektiv	prädikative, adverbiale Verwendung, Komparation, Deklination,			
Pronomen	Personalpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen			
Syntax	Aussagesatz, Fragesatz (Entscheidung-, Ergänzungsfrage), Imperativsatz, Nebensätze (und, sondern, oder, denn, aber), (dann, darum, deshalb, deswegen, also, so) (dass, ob, weil, da, wenn)			
Aussprache und Intonation	Situationsübungen, Nachsprechen, Rezitieren			

Rechtschreibung und Interpunktion	Grundlegende Rechtschreib- und Interpunktionsregeln	und in der Regel korrekt anwenden • zur Beschreibung bekannter syntaktischer Strukturen grundlegende grammatische Termini verwenden		✦ gelernte Grammatik praktisch verwenden können ✦ online Grammatikaufgaben lösen ✦ Mithilfe von online Übungen, Wörterbüchern die Aussprache von Wörtern üben
--	---	--	--	---

LOKALER LEHRPLAN FÜR DEN 10. JAHRGANG

Geplante Stundenzahl: 180, davon 158 Stunden Sprache + Grammatik, 22 Stunden Literatur

Themenkreise	Unterthemen Muttersprachliche Kultur Landeskundliche Kompetenz	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
<u>Persönliche Lebensgestaltung (25 St.)</u> - Gesellschaftliche Trends und Modeströmungen - Sport und - Verantwortung Lebensplanung	Junge Leute in Deutschland, Allergien und Erkältung, Abhängigkeit und Süchte, Risiken und Verantwortung, Freizeitgestaltung Jugendlicher, Menschen im Rollstuhl	Unterrichtsgegenstände verstehen (Verstehen) Der Schüler kann ... - Informationsgehalt und den/die Hauptgedanken eines Textes (Textabschnitts) sprachlich hinreichend differenziert wiedergeben - paraphrasierte Informationen in Texten verstehen und aufgaben- bzw. problemorientiert verwenden - Sachtexten Informationen entnehmen und aufgaben- bzw. problemorientiert verwenden - Texte detailliert (u. U. nach Wiederholung) verstehen und die Informationen aufgaben- bzw. problemorientiert verwenden - Argumentationen überprüfen, bestätigen oder gegebenenfalls widerlegen - lineare Texte erschließen und Leitgedanken ausarbeiten - Texte (linear und nicht linear) nach gegebenen oder selbst gewählten inhaltlichen Gesichtspunkten untersuchen und die Ergebnisse sinnvoll mit einem gegebenen Unterrichtsgegenstand verbinden	- Flexible Anpassung an - Kommunikationsvorgänge - Gedanken differenziert, zielorientiert, genau formulieren - das Wesentliche hervorheben - adäquate Verwendung des Zielwortschatzes - Texte verstehen und vorlesen - Inhalt von Texten zusammenfassen - Germanismen adäquat verwenden - richtige Intonation verwenden - Kommunikation und Metakommunikation im Einklang verwenden - Aneignung von Argumentationsstrategien - Meinung ausdrücken - Aufbau von logischen Gedankengängen - den Informationsgehalt von komplexen Texten - und/oder Absätzen verstehen - Reproduktion des	- Informationsgehalt - Grundgedanke - Problemstellung ✦ Sprachliche - Ausdrucksmittel - Lebenslauf - Antrag - offizieller Brief - Essay - Quellenangabe - Leserbrief - Mindmap, Cluster - richtige und falsche Aussagen unterscheiden und anhand des Textes untermauern - Mehrwahlaufgaben lösen - den Text inhaltlich aufteilen, die Aufteilung begründen - das Wesentliche hervorheben und die Meinung dazu äußern
<u>Gesellschaftliches Leben (22 St.)</u> - Esskultur - Zivilgesellschaft	Ernährungstrends, Ernährung und Werbung, Veränderung der Traditionen, gemeinnützige Arbeit			
<u>Schule, Ausbildung, Beruf (25 St.)</u> - Schule und Unterricht - Bildungswege und - Erwerbstätig	Alternative Schulformen, Studium, Praktikum, Beruf, Arbeit, duale Ausbildung, Studium: Zukunftsforschung, Wirtschaft und Schule, Schnuppertag an der Uni			

<u>Kulturelles Leben und Medien (20 St.)</u>	Internet, Gemeinschaftsportale, Influencer und Werbung, ein altersgerechter Spielfilm	• stilistische / rhetorische Mittel eines Textes erkennen und die Intention eines mündlichen oder schriftlichen Textes herausarbeiten • einem Text Informationen, Daten oder Aussagen und Argumente entnehmen • in Texten die Problematik von Handlungen / Konfliktlösungen und deren • Motive/Ursachen herausarbeiten, beurteilen, mit dem eigenen • Wertesystem vergleichen und bewerten • Themen, Fragestellungen strukturieren, Informationsbereiche benennen bzw. • Informationsbedarf formulieren • sich mit einem sachorientierten Text (linear und nicht linear) kritisch , • unter Einbeziehung von Fachwissen Stellung nehmen auseinandersetzen, an den Text anschließende Fragestellungen formulieren • aufgrund der Kenntnis struktureller Merkmale Texte rekonstruieren oder entwerfen • sich mit künstlerischen Produktionen unter Beachtung vorgegebener Aspekte auseinandersetzen	• Gelesenen/ Gehörten/bearbeiteten • Materials • Wendungen der Umgangssprache anwenden • adäquate Deutung von Bildern und Illustrationen • Vortrag von eigenen und fremden Texten, komplexe Textsorten verstehen • strukturiertes Schreiben mit sicheren grammatischen und Rechtsschreibkenntnissen • zur Selbstkorrektur fähig sein • Textproduktion anhand vorgegebener Gesichtspunkte • Thema, Darstellungsform, zentrale Fakten sprachlich genau beschreiben ✦ selbständige Textproduktion mit • Einbeziehung der • Textsortenmerkmale • Projektarbeit • Übersetzung von Texten mit differenziertem Wortschatz (in beiden Sprachen) • Argumentieren, Zustimmung und Bedenken angemessen begründen • angemessene Reaktionen in lebensnahen • Kommunikationssituationen	• über Ereignisse erzählen • Interview machen • Bilder und Illustrationen verstehen und erklären • den Inhalt von deutschen / ungarischen Texten auf der anderen Sprache wiedergeben • private und offizielle Texte anhand vorgegebener Gesichtspunkte produzieren: Lebenslauf, Antrag, privater und offizieller • Brief, Interneteintrag, • Leserbrief • ein Mindmap erstellen und ein • Thema anhand von diesem vortragen • eigene Meinung durch • Argumente begründen • Dialoge führen • Texte ergänzen, umgestalten, deren
<u>Wirtschaft, Technik, Umwelt (41 St.)</u> • Mensch und Umwelt • Wirtschaft und Technik • Europa als Lebensraum	Umweltschutz; lokale bzw. regionale Probleme, Wasserverbrauch, Urbanes Gärtnern, Bienensterben, Erfindungen und Erfinder, Neue Formen der Kommunikation Alternative Zahlungsmodelle, Reisen in Europa, Jugend auf Reisen,			
<u>Politik und Geschichte (20 St.)</u> • Selbstbestimmung/ Mitbestimmung • Wanderung und Migration • Ungarn und der deutschsprachige Raum	Solidarität, persönliche Freiheit, Wählen unter 18, Europäische Union, Abwanderung vom Land Richtung Stadt, Megastädte, individuelle Betroffenheit: persönliche Schicksale, Berliner Mauer und das Leben in der DDR	Unterrichtsgegenstände gestalten (Produktion)		

<u>Deutsche Sprache (5 St.)</u> Existenzformen der deutschen Sprache	z.B.: Anglizismen	- Der Schüler kann ... - den Aufbau von Argumentationen in Texten darstellen und (u. U.) durch Zitate erläutern - entsprechend dem Schreibenanlass und unter weitgehender - Beachtung der jeweiligen Kriterien informelle oder formalisierte Texte verfassen den Vortrag eigener Texte ausführen - in monologischen Kommunikationssituationen oder bei - Verschriftlichungen auch schwierigere Sachverhalte nachvollziehbar vermitteln - auch in dialogischen Kommunikationssituationen Gedankengänge sachlich, logisch und sprachlich klar darstellen - Informationen aus unterschiedlichen Quellen zusammenführen und in einem Text (linear und nicht linear) darstellen - dialektisch argumentieren und dabei Argumente durch Beispiele oder Beweise stützen, Schlussfolgerungen ziehen, eine eigene, begründete Position entwickeln - in dialogischen Kommunikationssituationen sachlich und ergebnisoffen handeln, Zustimmung bzw. Ablehnung begründen - eine künstlerische Produktion reflektieren, sprachlich klar und inhaltlich nachvollziehbar dazu Stellung nehmen	- selbständige Verwendung von ein- u. zweisprachigen- bzw. online Wörterbüchern - Wortfamilien erkennen, Konsequenzen ziehen - Wortschatz durch - Wörterbücher differenziert verstehen - gedruckte und elektronische Medien zur Informationsbeschaffung und Textproduktion selbständig verwenden - grundlegende und ausführliche Informationen in einem Text verstehen - inhaltliche - Strukturierungstechniken (Notizen machen, - Schlüsselwörter finden, - Einteilung, Kategorisierung, Clustering usw.) anwenden - den Inhalt des Textes wiedergeben - Merkmale und Funktionen von Textsorten kennen und angemessen verwenden - Präsentationstechniken selbständig auswählen und anwenden - an allen Bereichen der Kommunikation flexibel teilnehmen - den gelernten Wortschatz verwenden - neue Kenntnisse erwerben	Handlung weiterführen - Wörterbücher zur eigenen Textproduktion verwenden - Wortkarten, Memory, Dominospiele - Leseverstehen - Hörverstehen - Notizen, Cluster, Mindmap erstellen und über ein Thema anhand von diesen sprechen - Präsentationen machen - Plakate erstellen - Konzentrationsübungen - einen Themenbereich individuell oder in einer Gruppe erarbeiten - kulturelle - Gemeinsamkeiten und Unterschiede finden - deutschsprachige - Medien verwenden - Reaktion auf die Meinung von anderen - die eigene Meinung begründen
--	--------------------------	---	---	---

		Allgemeine Interaktionsfähigkeit Der Schüler kann ... • deutschsprachige Medien zur Informationsbeschaffung bzw. zur Kontaktaufnahme mit Anderen einsetzen • sein sprachliches Handeln auf antizipierbare Kommunikationssituation einstellen • sprachlich flexibel in Präsentationssituation engagieren • elektronische Kommunikationsformen ohne nennenswerte sprachliche Barrieren nutzen • in angemessener Form das Wort ergreifen oder abgeben und • Redemittel einsetzen, um während des Redebeitrags Zeit zu gewinnen • Kommunikationssituationen einschätzen und seine eigenen • Sprachhandlungen im Rahmen der üblichen Konventionen angemessen anpassen • anderen sprachlich und formal angemessene Rückmeldungen (Feedback) geben • Registerverwendung- und Wechsel von Kommunikationspartnern erkennen und der Situation und Rollenverteilung entsprechend angemessen sprachlich handeln • in Äußerungen Anderer rhetorische Mittel erkennen und einschätzen, bzw. in eigenen Äußerungen mit ausgewählten sprachlichen Mitteln eine bestimmte Wirkung erzielen		• Inhalte in der anderen Sprache zusammenfassen
--	--	---	--	---

		• deutsche mündliche Äußerungen oder Texte in ihren Schlüsselinformationen in Ungarisch wiedergeben • ungarische Äußerungen oder Texte hinsichtlich ihrer Gesamtaussage auf Deutsch wiedergeben Wortschatz und Redemittel Der Schüler kann ... • an der Kommunikation über Unterrichtsgegenstände und über allgemeine Themenbereiche teilnehmen mit einem ausreichend großen, überwiegend sicher verwendeten • Wortschatz einem ausreichend flexibel gebrauchten Bestand an • Redemitteln, idiomatischen Wendungen einer erkennbaren Variationsbreite in den Formulierungen ◦ Umschreibungen bei Wortschatzlücken		
--	--	---	--	--

LITERARISCHE KULTUR – 22 ST. (integriert in die Sprachstunden)

Themenkreise	Unterthemen Muttersprachliche Kultur Landeskundliche Kompetenz	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
Gattungen (4St)	Ballade, Erzählung, Novelle, Parabel, Roman, Lied, Ode, Hymne, Drama, Komödie, Tragödie, Kurzgeschichte, Fabel	Der Schüler kann ... • Werke der deutschsprachigen Literatur selbstständig lesen, werkbezogen interpretieren • dies Epochen und Stilrichtungen zuordnen • Beispiele aus der zeitgenössischen Literatur lesen und unter angegebenen Aspekten untersuchen • formale und inhaltliche Merkmale der drei Grundgattungen erkennen und die Werke den • Gattungen zuordnen, sie nach gegebenen Gesichtspunkten interpretieren • künstlerische Ausdrucksmittel anderer Art (z. B. Film, Theater) kennenlernen, sie mit dem Werk vergleichen • Urteilsvermögen, ethische und ästhetische Kompetenz Der Schüler kann • den Geschmackssinn, das ethische und ästhetische Bewusstsein, die Kreativität selbstständig entwickeln • Erscheinungen der Gerechtigkeit und der Moral im • Leben des Individuums und der Gesellschaft erkennen, sie reflektieren, sich in moralischen Fragen die deutsche Volksgruppe betreffend orientieren; • individuelle Konfliktbehandlungsstrategien und Verfahren herausarbeiten; • die historische Sichtweise bewusst und selbstständig entwickeln, das Anderssein akzeptieren, behandeln und darauf reflektieren.	• Lesen, Verstehen und Bearbeiten der gewählten • literarischen Werke • Lust zum Lesen wecken ♦ Film anschauen, Theaterstück lesen bzw. Kino oder Theaterbesuch • Ethische Fragen erkennen und aufgreifen können ♦ Entwicklung der • Toleranzfähigkeit • Entwicklung des kreativen Umgangs mit • literarischen Texten • deutschsprachige literarische Texte analysieren, • selbstständig lesen • Kennenlernen der Schicksalsfragen der ungarndeutschen Volksgruppe	• Gattung, Epoche, • Stilrichtung, Stilmittel, • Reim, Refrain, Struktur, • Ballade, Kurzgeschichte, • Fabel, Aufzug, Szene, • Konflikt, Perspektive des Lesers, Adaptation • • die Gattung eines Werkes bestimmen und charakterisieren • Merkmale einer literarischen Epoche in einem Werk finden und sie präsentieren • ein literarisches Werk inhaltlich und formal analysieren • Figuren in einem Werk charakterisieren • Meinung über ein literarisches Werk formulieren, präsentieren • eine Theatervorstellung oder eine Filmadaptation eines literarischen Werkes anschauen, das Gesehene reflektieren • ein Werk mit seiner • Adaptation vergleichen • Gedichte schreiben anhand von
Merkmale von literarischen Texten (5St)	Erzähler, Perspektive, Handlung, Ort, Figuren, Dialoge, Charaktertypen, Rollen, Charakterisierung, Helden, lyrisches Ich, Gedichttypen, Konflikt, Dialog, Verzögerung, Szene, Ausdrucks- und Stilmittel, Rhythmus			
Autoren und Werke (8St)	Jugendroman nach freier Wahl. Erich Kästner			

Ungarndeutsche Literatur (5St)	Thematische Widerspiegelung des Minderheitendaseins in ausgewählten Prosawerken (<i>Josef Mikonya, Ludwig Fischer, Claus Klotz, Angela Korb, Valeria Koch,</i>) und Gedichten (<i>Valeria Koch, Engelbert Rittinger, Robert Becker, Josef Michaelis, Franz Zeltner, Angela Korb, Georg Fath, Erika Alfred Manz, Béla Bayer, Christa Arnold</i>)	Der Schüler kann ... durch Werke der ungarndeutschen Literatur die Problematik der Muttersprache, der Sprachverwendung und des Sprachverlustes kennenlernen und sie nachvollziehen können	- Identifizierung mit den Problemen des - Ungarndeutschtums durch die literarischen Werke	Gesichtspunkten
---	---	---	--	---

SPRACHRICHTIGKEIT/ GRAMMATIK (integriert in die Sprachstunden – daher keine Stundenzahl angegeben)

Themenkreise	Unterthemen	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
Morphologie und Syntax		Der Schüler kann ...		
Verb	Vollverb, Hilfsverb, Modalverb; alle Tempusformen; alle Modalverben, subjektiver Gebrauch der Modalverben, Indikativ, Imperativ, Konjunktiv II, Aktiv und Passiv, Passiv mit Modalverb, Passiv und Konjunktiv II, Rektion der Verben, Verben mit Präpositionalobjekt, sich-Verben	✦ häufig gebrauchte morphologische Formen überwiegend automatisiert und überwiegend korrekt anwenden ✦ zur Beschreibung morphologischer Phänomene grundlegende grammatische Termini verwenden ✦ häufig gebrauchte syntaktische Strukturen überwiegend selbstständig und in der Regel korrekt anwenden ✦ zur Beschreibung bekannter syntaktischer Strukturen grundlegende grammatische Termini verwenden	✦ Stabilisierung und altersgemäße Verwendung der gelernten Strukturen ✦ Stärkung der angeeigneten syntaktischen Konstruktionen in Schrift und Sprache ✦ Sprachbewusstheit erweitern ✦ Wortschatzerweiterung ✦ Verwendung von gelernten Satzstrukturen und Redemitteln ✦ Verfeinerung der Aussprache ✦ Aneignung der Regeln des Zitierens ✦ Entwicklung der orthographischen Fähigkeiten	Wortart, Satzart, Tempus, Kasus, Genus, Rektion, zusammengesetzter Satz, Nebenordnung, Unterordnung, Wort- und Satzakzent, Interpunktion, Zitat ✦ Sätze, Texte transformieren ✦ Fehler korrigieren ✦ Lücken, Tabellen ergänzen ✦ Regeln suchen ✦ Wörter, Synonyme suchen ✦ Sätze bilden ✦ Rätsel lösen ✦ entscheiden, ob eine Aussage richtig oder falsch ist ✦ Online-Aufgaben ✦ Aussprache Online üben
Substantiv	Artikel - bestimmter, unbestimmter Artikel, Artikelgebrauch; Genus – Masc. Fem. Neutr.; Numerus – Sg, Pl; Kasus – alle Kasus, N-Deklination			
Präpositionen	Wechselpräpositionen,; Präpositionen mit dem Akkusativ, Dativ, Genitiv, temporale, lokale Präpositionen			
Adjektiv	prädikative, adverbale Verwendung, Komparation, Deklination, substantivierte Adjektive, Rektion der Adjektive			
Pronomen	Personalpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen, Relativpronomen, Indefinitpronomen			
Zahlwörter	Kardinalzahlen, Ordinalzahlen, Bruchzahlen, Datum und Zeit			
Syntax	Aussagesatz, Fragesatz (Entscheidungs-, Ergänzungsfrage), Imperativsatz, Nebensätze mit und, sondern, oder, denn, aber, dann, darum, deshalb, deswegen, also, so, dass, ob, weil, da, wenn, während, bevor, nachdem, obwohl, damit, um-zu-Infinitiv, Infinitivkonstruktion, Relativsatz, indirekter Fragesatz			

Aussprache und Intonation	Situationsübungen, Nachsprechen, Rezitieren			
Rechtschreibung und Interpunktion	Grundlegende Rechtschreib- und Interpunktionsregeln			

11–12. évfolyam

A német nemzetiségi nyelvi képzés célja a 11–12. évfolyamon a szövegelemzési és szövegalkotási jártasság fokozatos mélyítése és a mérlegelő gondolkodás továbbfejlesztése. Cél a saját nyelvhasználat kontrollja, a kommunikációs helyzetnek megfelelő tudatos nyelvhasználat szóban és írásban. A nyelvi tudatosság fejlesztésének része a tanulási képesség továbbfejlesztése és az önálló adatgyűjtés, valamint prezentáció módszereinek elsajátítása. Ennek eredményeként a tanuló képes hosszabb felkészülést igénylő szóbeli és írásbeli feladatokhoz adott, illetve önállóan kialakított szempontokat követő anyaggyűjtésre és válogatásra források (nyomtatott és elektronikus források) segítségével. Képes jegyzet és vázlat készítésére; a megfelelő prezentációs technika kiválasztására és elkészítésére.

Az irodalomtanítás alapvető célja irodalmi művek olvasása, értelmezése és megvitatása. Mind az érvelő képességet, mind a szociális kompetenciák és erkölcsi gondolkodás fejlesztését támogatja a hősök, élethelyzetek, konfliktusok felfogása, értelmezése és megvitatása.

A tanuló képes az önálló gondolkodásra, a kulturális és történeti másság felismerésére és megismerésére; ítéletet alkotni a társadalmi, történeti, morális és esztétikai kérdésekről.

A 12. évfolyamon lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók megismerjék a tantárgy érettségi követelményeit, elsajátítsák a szükséges stratégiákat és alkalmazni tudják azokat a feladatok megoldásában. A tanulók motivációját növeli, ha a nyelvoktatás lehetőséget biztosít a tanulókat érdeklő tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására és az infokommunikációs technológiák használatára. A 12. évfolyam a tanulók számára a továbbtanulás vagy a munka világába történő kilépés előtti utolsó tanév. A nyelvoktatásban is hangsúlyt kell kapnia az ezekre történő felkészítésnek, a szükséges készségek fejlesztésének.

	11. évfolyam		12. évfolyam		összesen
	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	
nyelv és irodalom	5	5X36=180 ebből irodalmi kultúra 22 óra	5	5X32=160 ebből irodalmi kultúra 22 óra	340 ebből irodalmi kultúra 44

Témakör neve	kerettantervi javasolt óraszám	helyi tantervi óraszám	11. évfolyam	12. évfolyam
szóbeli és írásbeli szövegértés	35	40	25	15
szóbeli és írásbeli szövegalkotás	58	60	35	25
A tanulási képesség fejlesztése	13	16	8	8

Anyanyelvi kultúra	74	122	61	61
Ismeretek a nyelvről	54	58	29	29
irodalmi kultúra	42	44	22	22
Összesen	275	340	180	160

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 40
Tanulási eredmények	Az információk szerzésével kapcsolatos eddigi ismeretek mélyítése. A kommunikációs szándékok elemzése és értékelése. A szövegfeldolgozás árnyaltabb technikáinak elsajátítása. A megismert szövegfeldolgozási módok bővülése és differenciálása. A szöveg részletekbe menő megértése, a problémafelvetések értelmezése, információtartalmának megnevezése. Szövegek nyelvi kifejezőeszközeinek elemzése és értékelése a mondanivaló szempontjából. Ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben megjelenő konfliktusok felismerése és megoldásuk reflektálása, illetve értékelése. Szövegek és illusztrációk formai és tartalmi elemzése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Összetettebb témában érvekkel alátámasztott, önálló álláspontot képviselni. A témát érvekkel alátámasztva bemutatni. Lényeges tényállást a maga teljességében és követhetően, valamint nyelvileg megfelelően taglalni. Párbeszédes helyzetben gondolatait tárgyszerűen, logikusan és nyelvileg tisztán kifejezni. A német nyelvű médiában önállóan szerzett információkat összefoglalni. Megnyilvánulásaiban váratlan kommunikációs helyzetekhez igazodni. A szöveg információtartalmát és/vagy egy bekezdésének alapgondolatát/gondolatait nyelvileg differenciáltan megfogalmazni. Hosszabb lélegzetű szövegek tartalmát magyarul és németül visszaadni. Összetett szövegek információit a feladat elvárásainak megfelelően, illetve a problémafelvetés fényében felhasználni.		
Fogalmak	Információtartalom, alapgondolat, problémafelvetés, nyelvi kifejezőeszköz, konfliktuskezelés.	
Javasolt tevékenységek	A szövegre vonatkozó igaz és hamis állításokat megkülönböztetni, és a szöveg alapján alátámasztani. Feleletválasztós feladatokat a szöveg alapján megoldani. Az összetettebb szöveget tartalmi és formai jegyei alapján összefüggő egységekre bontani, a felosztást megindokolni. A lényegi megállapításokat kiemelni és azokkal kapcsolatban véleményt mondani. Eseményekről beszámolni, interjút készíteni. Írányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Képeket és illusztrációkat értelmezni.	

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegalkotás	Javasolt óraszám: 60
Tanulási eredmények	Szerkezeti és tartalmi elemek alapján szöveg rekonstruálása és létrehozása. Írányított és önálló szövegalkotási stratégiák alkalmazása. A szöveg információinak szakszerű, a feladat megadásnak megfelelő közlése. A szöveg és illusztráció összefüggésének felismerése. A szövegben fellelhető tények és érvek rendszerezése és bemutatása. Vélemény formálása és állásfoglalás. Adott téma kidolgozása, adatgyűjtés és források alkalmazása. Funkcionális szövegek készítése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Képeket és egyéb szemléltető eszközöket önállóan leírni. Az adott téma feldolgozásához használt szövegek és más források fontosságát mások számára megindokolni. Önálló szöveget alkotni a szövegfajta jellemzőinek figyelembevételével, állásfoglalást megfogalmazni, perspektívaváltást alkalmazni, projekt munkákat készíteni. Szöveget alkotni az adott szövegfajta jellemzőinek betartásával, esztétikusan rendezett, jól szerkesztett írásképpel. Megadott szempontok figyelembevételével informális és formalizált szöveget differenciált nyelvi eszközökkel alkotni. A téma, az ábrázolásmód, és az események központi jelentőségű tényeit rendszerezetten és nyelvileg adekvátan leírni. Írásbeli és szóbeli német és magyar szövegek tartalmát a másik nyelven elmondani. Különböző műfajú és differenciált nyelvezetű német és magyar szövegeket szótár segítségével lefordítani.		
Fogalmak	Önéletrajz, hivatalos levél, forrás, hivatkozás.	
Javasolt tevékenységek	Írányító szempontok alapján informális és formalizált szöveget alkotni, különböző szövegfajtákat létrehozni: önéletrajzot, magán- és hivatalos levelet, internetes bejegyzést, olvasói véleményt írni. A szöveg tartalmát és a benne rejlő információkat szóban és írásban visszaadni. Gondolattérképet készíteni, ez alapján egy témát kifejteni. Érvekkel alátámasztott saját véleményt megfogalmazni. Szerephez alkalmazkodni és annak megfelelően kommunikálni, párbeszédet alkotni. A szöveget kiegészíteni, átalakítani vagy tovább gondolni (pl. megkezdett történetet folytatni és befejezni).	
Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 16
Tanulási eredmények	Tanulási stratégiák önálló alkalmazása. A tanulást segítő csoportos és egyéni technikák alkalmazása. Egyéni tanulási mód fejlesztése. A jegyzetelés technikájának gyakorlása, saját jegyzet alapján téma kifejtése. Szóbeli felelethez vázlatpontok készítése. Gondolattérkép készítése az olvasott szöveghez, a tárgyalt témakörhöz.	

	Különböző információhordozók használata, prezentáció önálló összeállítása, bemutatása.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
Egynyelvű szótárakat és internetes szótárakat önállóan használni. A szókincs szavait a szótárak segítségével differenciáltan értelmezni. Nyomtatott és elektronikus médiát információszerzésre használni, szövegalkotásban alkalmazni. Hallott összetettebb szövegből az alap- és a részletes információkat megérteni, rendszerezni. A szöveg feldolgozása során tartalmi szervezőtechnikákat (pl. jegyzetelés, kulcsszavak megállapítása, tagolás, kategóriák felállítása, egyszerűsítés, cluster-ek, mind map segítségével történő rendszerezés stb.) önállóan alkalmazni, a szöveg tartalmát összefoglalni. Különböző szóbeli és írásbeli szövegfajták jellemzőit és funkcióját felismerni, a helyzetnek és célcsoportnak megfelelően, szakszerűen használni. Prezentációs technikákat önállóan kiválasztani és alkalmazni.	
Fogalmak	Gondolattérkép, mind map, cluster, prezentáció.
Javasolt tevékenységek	Szótárt használni önálló szöveg olvasásánál és szövegalkotásnál. Szókártyát, memóriát, dominót készíteni és használni a szótanuláshoz. Hallás utáni szövegértés. Olvasás utáni szövegértés. Lényegkiemelési technikákat alkalmazni. Vázlatot, cluster-t, mindmap-et készíteni. Egy témáról vázlatpontok, gondolattérkép alapján beszélni. Prezentációt, plakátot, kiselőadást készíteni. Koncentrációt fejlesztő gyakorlatokat alkalmazni.

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 122
Tanulási eredmények	Az aktív szókincs fejlesztése, mélyítése a témákhoz kapcsolódóan. A témakörökhöz kapcsolódó ismeretek bővülése aktuális és autentikus szövegek alapján. A nyelvhasználat és kommunikációs kultúra elmélyülése. Aktív véleménynyilvánítás és érvelés képességének kialakulása. A világháló és egyéb kommunikációs média német nyelvű programjainak célirányos és tudatos használata. Információk szerzése különböző csatornákon, azok felhasználása tanulási és iskolán kívüli helyzetekben. A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán, az ismeretek közlése, a szókincs elsajátítása és feldolgozása. Vélemény alkotása és kinyilvánítása nyelvileg adekvát módon. Érvelés a saját vélemény mellett. A beszélő és hallgató szerepének váltakoztatása, a szerepnek megfelelő reagálás differenciált nyelvi eszközökkel.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A kommunikációban rugalmasan részt venni, szófordulatokat és idiómákat használni. Jól érthetően, természetesen és helyes hanglejtéssel beszélni. A német irodalmi nyelv és a nyelvjárási, valamint a magyar nyelv azonosságait és eltéréseit megfigyelni a tanulók kutató munkája nyomán.		
Közismereti témák		
Életmód, életvezetés		
Társadalmi csoportok, divatos irányzatok, egyéniség, alkalmazkodás.		

Az egyéni élet tervezése, jövőbeli tervek, szakmai élet - magánélet kilátásai, egészséges életmód, egészséges táplálkozás, betegségek.

Kábítószer fogyasztás, függőség.

Sport, extrém sport, élsport, veszélyek és felelősség.

Szabadidős szokások, fogyasztói szokások.

Társadalmi környezet

Étkezési kultúra, élelmiszerek, gasztronómia, éttermi kultúra, főzés, reklámok, alapvető szükségletek, luxus.

Szolgáltatások, posta, bank, pénzváltás, utazásszervezés, utazási irodák.

Hagyományok, kulturális örökség, hagyományok változása, a hagyományok identitást meghatározó szerepe.

Nemzetiségi kultúrák, a haza és az identitás fogalma.

Városi élet - vidéki élet, a német nemzetiség falvainak jellemzői.

Globalitás, helyi kultúra, az európai Unió, határok nélkülség, többnyelvűség.

Iskola, oktatás

Oktatás, tanulás Magyarországon és a német nyelvű országokban.

A magyarországi németek iskolarendszere.

Iskolák a múltban és ma.

Műveltség, szakmaszerzés, munkanélküliség.

Továbbtanulás, pályaválasztás.

Főiskolai, egyetemi tanulmányok, ösztöndíjak.

Kultúra, média

Irodalom, film, zene, modern művészetek a német nyelvű országokban.

A hazai német nemzetiségi művészek, képzőművészek bemutatása.

Információáramlás, tájékoztatás, véleményalkotás, az internet szerepe.

A magyarországi német nemzetiségi TV- és a rádióműsorok ismerete.

Német nyelvű könnyűzenei alkotások.

Környezet, technika világa

A technika és a gazdaság fejlődése, találmányok, túlnépesedés.

Környezetvédelem, projektek.

Problémák és kihívások, érdekellentétek.

Aktuális kérdéseket megszólaltató irodalmi alkotások, színdarabok, filmek.

Politika és történelem

Tudatosság, öntudat, személyi szabadság, szolidaritás, társadalmi felelősség.

Nemzetiségi politika, a magyarországi németek politikai, társadalmi szervezetei, ifjúsági szervezetek, német nemzetiségi önkormányzatok, nemzetiségi választások.

A második világháború utáni német történelem főbb eseményei (Az NSZK és az NDK létrejötte. A fal. Emberi sorsok. A fal ledöntése. Az újraegyesítés.).

Német nyelv

A német nyelv változatai.

A magyarországi németek nyelvhasználata, nyelvjárások.

A német nyelv szerepe Európában és a nagyvilágban.

Kétnyelvűség, többnyelvűség.

Ismeretterjesztő szövegek

Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média.

Fogalmak

Életút, társadalom, migráció, globalizáció, regionalitás, munkaerőpiac, nemzetiségpolitika, Európai Unió, két- és többnyelvűség.

Kommunikációs szerep, média, kapcsolatteremtés, visszacsatolás.

Javasolt tevékenységek	Egy témakört egyénileg vagy csoportban feldolgozni. Egy téma magyar és német vonatkozásait összehasonlítani, a kulturális hasonlóságokat és különbségeket megjeleníteni. Egy téma vagy jelenség előnyeit és hátrányait megfogalmazni, és mellette vagy ellene érvelni. Grafikont elemezni. A német nyelvű médiából tájékozódni, azt információszerzés céljából használni. Információhiány esetén célzott kérdéseket feltenni. Mások véleményére reagálni. Saját álláspontot közölni, megindokolni.
-----------------------------------	--

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 58
Tanulási eredmények	A nyelvi tudatosság elmélyülése. A tanulók önállóságának további fejlődése a szabályok felismerésében, azok megfogalmazásában, alkalmazásában és az önellenőrzésben. A szófajok biztos felismerése ismerveik megnevezésével szövegkörnyezetben és izoláltan. Minden igeidő helyes használata beszédben és írásban, időegyeztetés. Az igemódok helyes használata beszédben és írásban. Szenvedő szerkezet használata minden igeidőben módbeli segédigével is. Szenvedő szerkezet használata módbeli segédigével. Igevonzatok ismerete és helyes használata. A főnév ragozása minden esetben. Mellérendelő és alárendelő mellékmondat szórendjének ismerete és használata. A szöveg központosításának, a párbeszéd és az idézés szabályainak ismerete.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Az eddig elsajátított nyelvtani és nyelvhelyességi ismeretek bővítése és tudatosítása. Gyakran használt alaktani és mondattani szerkezeteket automatikusan használni. A helyesírás és központosítás szabályait ismeretlen szövegekben is megközelítően hibátlanul alkalmazni. Szófajok: <i>Ige:</i> Igeidők (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.) Igemódok: kijelentő -, felszólító -, feltételes mód Cselekvő és szenvedő szerkezetek Segédigék fajtái (időbeli és módbeli) Igekötők (elváló, nem elváló igeekötők) Visszaható igék Igevonzatok <i>Főnév:</i> Neme: hímnem, nőnem, semleges nem Száma: egyes szám, többes számú alakok Esetei: alany, tárgy, részes, birtokos eset		

Névelő: Fajtai: határozott, határozatlan Ragozása alany, tárgy, részes és birtokos esetben Melléknév: Képzése Használata: állítmányi, jelzői használat Ragozása: jelzős szerkezetben névelő nélkül, határozott névelővel, határozatlan névelővel; alany, tárgy, részes és birtokos esetben, Fokozása, hasonlító szerkezetek Előjárószó: időhatározói előjárószó helyviszonyt kifejező előjárószó tárgy és részes esettel álló előjárószó Számnév Fajtai: tőszámnevek, sorszámnevek, keltezés, idő kifejezése Névmás: Fajtai: személyes, kérdő, tagadó, határozatlan, visszaható, birtokos, mutató, vonatkozó névmás Határozószó: Fajtai: hely-, idő- és módhatározók Kötőszó: Mellérendelő és alárendelő kötőszavak Szórend: egyenes, fordított és mellékmondati Mondattan: Mondatfajták: Kijelentő-, kérdő-, felszólító-, óhajtó mondat Egyszerű és összetett mondatok (okhatározói, időhatározói, célhatározói, feltételes értelmű mellékmondatok) Helyesírás, központosítás: Az írott nyelv normái, az írásjelek helyes használata.	
Fogalmak	Szófaj, igeidő, eset, nyelvtani nem, vonzat, alárendelés, mellérendelés, igeneves szerkezet. Szó- és mondathangsúly. Központosítás, idézet és cím jelölése.
Javasolt tevékenységek	Kommunikáció anyanyelvi beszélőkkel. Mondatokat átalakítani az adott grammatikai feladnak megfelelően. Mondatokat, szövegeket transzformálni. Hibajavítási gyakorlatok. Szabályokat keresni. Szavakat, szinonimákat keresni. Mondatalkotás szavakból. Rejtvények különböző fajtáit megoldani. Online nyelvtani feladatokat megoldani. Online gyakorlatok, szótárak segítségével a szavak kiejtését gyakorolni.

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 44
Tanulási eredmények	Az irodalmi alapkultúra építése. Lírai alkotások, rövid epikai műfajok és dramatikus szövegek értelmezése. Önálló gondolkodás, az önkifejezés kultúráltságának kialakítása. A kulturális másság felismertetése, megértése és az erre épülő tisztelet kialakítása. A német irodalomból vett alkotások olvasása, értelmezése. A magyarországi német irodalomból vett szemelvények olvasása, az alkotások tanulságainak értelmezése. Az irodalmi szövegek és országismereti témák kapcsán ítéletek alkotása a szereplőkről.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A német nyelvű irodalmak alkotásait elemezni önállóan olvasni és értelmezni. A magyarországi német irodalom művein keresztül a népcsoport sorskérdéseit megismerni. Egy szabadon választott mai ifjúsági regény vagy krimi részletét elolvasni és feldolgozni. Egy színdarabot a hazai német színházban megtekinteni és feldolgozni, a német pop-rock zene köréből dalszövegeket értelmezni. A magyarországi német nyelvű sajtó. Magyarországi német média, a TV és a rádió nemzetiségi műsorainak ismerete. Szerzők és művek. Magyarországi német írók, költők alkotásainak műközpontú elemzése. Szerzők: pl. <i>Georg Wittmann, Ludwig Fischer, Engelbert Rittiger, Georg Fath, Josef Mikonya, Franz Zeltner, Claus Klotz, Valéria Koch, Erika Áts, Josef Michaelis, Robert Becker, Angela Korb</i> művei. Egy fabula feldolgozása (pl. <i>Lessing</i> vagy modern fabula). Egy <i>Goethe</i> vagy <i>Schiller</i> költemény, (vers vagy ballada, pl. <i>Goethe: Mailied, Heidenröslein, Wanderers Nachtlied, Erlkönig, Schiller: Der Handschuh</i>);). Egy szabadon választott ifjúsági regény vagy krimi részletének feldolgozása (pl. <i>Erich Kästner: Emil und die Detektive; Nöstlinger: Die Ilse ist weg, Mirjam Pressler: Bitterschokolade; Hans-Peter Richter: Damals war es Friedrich</i>). Egy Kurzgeschichte (rövid történet) feldolgozása (szerzők pl. <i>Wolfgang Borchert, Edith Schreiber-Wicke</i>) Egy színmű megtekintése színházban német nyelven. Dalszövegek a német pop-rock zene köréből. Epikus művek jellemzői: idő, helyszín, a cselekményt alkotó elemek, szereplők. Lírai alkotások: ritmus, rím, versszak, refrén. A fabula, ballada, a mese és a „Kurzgeschichte” jellemzői.		
Fogalmak	Műfaj, költői kép, rím, refrén, szerkezet, ballada, felvonás, jelenet. Azonosságtudat, felelősség, konfliktus, identitás.	
Javasolt tevékenységek	Egy művet tartalom és forma szempontjából elemezni. A szereplőket jellemezni. A műről véleményt alkotni, azt kifejezni, ismertetni. A Magyarországi Német Színház egy előadását élőben, vagy egy irodalmi mű filmfeldolgozását megtekinteni. Az előadásról, filmről beszélni, a látottakat feldolgozni.	

Mindezek fejlesztése a következő témákon keresztül valósul meg:

LOKALER LEHRPLAN FÜR DEN 11. JAHRGANG

Geplante Stundenzahl: 180, davon 158 Stunden Sprache + Grammatik, 22 Stunden Literatur

Themenkreise	Unterthemen Muttersprachliche Kultur Landeskundliche Kompetenz	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
<u>Persönliche Lebensgestaltung</u> <u>(35 St.)</u> - Krankheit/Gesundheit als gesellschaftliche Herausforderung - Lebensplanung - Freizeitgesellschaft - aktuelles Sternchenthema	Zusammenleben der Generationen, Generationenvertrag, Familien in allen Variationen, Gesundheitssystem, Freizeit: Sprachreisen, Sport, Fitness-Trends, Gefahren im Freizeitsport (z.B. Doping), ehrenamtliche Tätigkeit, TV (mündlich schriftlich) TP (mündlich schriftlich), FdLK	Vertiefung der Vorkenntnisse zur Informationsbeschaffung Analyse und Bewertung von Kommunikationsabsichten Beherrschung differenzierterer Techniken der Textverarbeitung Erweiterung und Differenzierung übermittelter Textverarbeitungsmethoden Umfassendes Verständnis des Textes, Interpretation von Problemen, Benennung seines Informationsinhalts mit differenzierten Sprachmitteln Analyse und Bewertung der sprachlichen Ausdrucksmittel von Texten im Hinblick auf seine Aussage Formale und inhaltliche Analyse von Texten und Illustrationen (Struktur, objektive Mitteilung, subjektive Wirkung) Fachgerechte Mitteilung der inhaltlichen Informationen von Texten und Verarbeitung gemäß dem gegebenen Aspekt mündlich und schriftlich, Vertiefung der Fähigkeit in der entsprechenden Notiztechnik. - Rekonstruktion und Erstellung von Text anhand Struktur- und Inhaltselementen Anwendung von gelenkten und selbständigen Textproduktionsstrategien Sachgerechte Mitteilung von Textinformationen gemäß der gestellten Aufgabe Erkennung der Zusammenhänge zwischen Text und Abbildung Kenntnis der	- Flexible Anpassung an Kommunikationsvorgänge - Gedanken differenziert, zielorientiert, genau formulieren - das Wesentliche hervorheben - adäquate Verwendung des Zielwortschatzes - Germanismen adäquat verwenden - richtige Intonation in allen Sprechsituationen verwenden - Kommunikation und Metakommunikation im Einklang verwenden - Den Informationsgehalt eines komplexen Textes und / oder die wesentlichen Elemente eines Absatzes sprachlich differenziert benennen, die Informationen im Text im Detail verstehen und sie den Erwartungen der	- Informationsgehalt, Grundidee, Problemstellung, sprachlicher Ausdruck, - differenziertes Konfliktmanagement. - Lebenslauf, - Antrag, - offizieller Brief, - Aufsatz, - Erörterung, - Quelle - Quellenbezug - Mindmap - Cluster, - Präsentation - Kommunikations-rolle - Medien, - Rhetorik, - rhetorisches Element, - Kontaktaufnahme - Feedback
<u>Schule, Ausbildung, Beruf (35 Std.)</u> - Schule und Studium - Ausbildung und Arbeitsmarkt - aktuelles Sternchenthema	digitaler Unterricht, berufliche Bildung, duale Bildung, Studium; Studieren, Arbeiten - international, LernApps, Inklusion, Digitalisierung der Arbeitswelt, Formen der Arbeit (z.B. Teilzeit, home office, Jobsharing			

	etc.) TV (mündlich schriftlich) TP (mündlich schriftlich), FdLK	inhaltlichen und formalen Anforderungen bestimmter Textsorten Systematisierung und Präsentation der Fakten und Argumente im Text Meinungsbildung und Stellungnahme Ausarbeitung eines bestimmten Themas, Datensammlung und Anwendung von Ressourcen Arten und Merkmale von Essays und Dissertationen, Kenntnis des Prozesses des Essay- und Dissertationsschreibens Funktionale Texte erstellen Anwendung von Online-Textproduktionsübungen (Quellenliste, Quellenbezeichnung, Referenz) Selbständige Anwendung von Lernstrategien Einsatz von gruppen- und individuellen Lerntechniken Förderung des individuellen Lernmodus Üben der Technik des Notizenmachens und Ausführung des Themas anhand eigener Notizen Erstellen von Skizzen für eine mündliche Antwort Erstellung von Mindmaps zum gelesenen Text, zum behandelten Themenkreis Verwendung verschiedener Informationsträger, selbständige Zusammenstellung und Vortragen einer Präsentation Förderung und Vertiefung von thematischem Wortschatz	Aufgabe entsprechend und problembezogen anwenden • Reproduktion des Gelesenen • Gesehenen und Gehörten mit dem Wortschatz der Umgangssprache und der literarischen Sprache • strukturiertes Interpretieren von Bildern und Illustrationen gemäß den • Aufgabenerwartungen • Aufarbeitung und Präsentation der eigenen und fremden • Texte entsprechend der Textsorte und der Wirkungsabsicht; • bestimmten Situationen und deren Vorgeschichte, • Ereignissen und Konfliktsituationen sollten unter Berücksichtigung des Kontexts und des Zeitpunkts der Handlung interpretiert werden. • Erkennen der Absicht des Schriftstellers anhand einer Untersuchung der wichtigsten sprachlichen Mittel, um einen subjektiven Effekt zu erzielen.	• Wahre und falsche Aussagen hinsichtlich des Textes unterscheiden und anhand des Textes untermauern • Multiple-Choice-Aufgaben basierend auf dem Text lösen • komplexere Texte anhand ihrer inhaltlichen und formalen Merkmale in zusammenhängende Einheiten gliedern, die Unterteilung begründen • Die wesentlichen Feststellungen hervorheben und in Bezug darauf Meinung äußern • Über die Ereignisse berichten, • Interviews führen • den Inhalt längerer deutscher und ungarischer Texte in der anderen Sprache zusammenfassen • Erstellung eines informellen und formalisierten Textes anhand Richtlinien,
<u>Wirtschaft, Technik, Umwelt (60 St.)</u> • europäischer Lebensraum, • Globalisierung, Probleme und Herausforderungen, • Grenzen der technischen • Entwicklung • aktuelles • Sternchenthema	Industrie 2.0, Nachhaltigkeit (Ernährung, Energie, Tourismus), Energieversorgung, Klimawandel, Artenvielfalt, Ernährung und Umwelt (z.B. genmanipulierte Lebensmittel, Ressourcen, Massenproduktion), Verpackung, online-Kaufen, TV (mündlich schriftlich) TP (mündlich schriftlich), FdLK			
<u>Deutsche Sprache (28 St.)</u> • Rolle der deutschen Sprache in Europa • aktuelles Sternchenthema	in der Welt, Zwei- und Mehrsprachigkeit, Sprachvarietäten, Mundarten des Ungarndeutschen TV (mündlich schriftlich)	Erweiterung von Wissen in Themenbereichen basierend auf aktuellen und authentischen Texten Vertiefung des Sprachgebrauchs und der Kommunikationskultur Entwicklung der Fähigkeit zur Meinungsäußerung und zur Argumentation		

	TP (mündlich schriftlich), FdLK	Gezielte und bewusste Verwendung deutschsprachiger Programme im World Wide Web und sonstigen Kommunikationsmedien Beherrschung der Methoden der Sprachvermittlung. Informationen über verschiedene Kanäle erhalten, diese in Lern- und außerschulischen Situationen verwenden Altersgerechte Bewandertheit im Thema und Teilbereiche, Wissen vermitteln, Erwerb und Verarbeitung von Wortschatz Meinungsbildung und -äußerung in sprachlich angemessener Weise Begründete Darstellung der eigenen Meinung Abwechseln der Rollen von Sprecher und Zuhörer, der Rolle entsprechend mit differenzierten Sprachwerkzeugen darauf antworten Vortragen der Texte in ungarischer und deutscher Sprache	• Den Inhalt deutscher und ungarischer Texte mit einem längeren Atemzug in der anderen Sprache • wiedergeben. • Verwendung eines lesbaren, ästhetischen und strukturierten Schreibstils mit bewusster Anwendung von Grammatik-, Rechtschreib- und Grammatikkenntnissen, • Fähigkeit zur Selbstkorrektur • In Betracht bestimmter Aspekte informelle und formalisierte Texte mit differenzierten • Sprachwerkzeugen produzieren • Erstellen eines selbständigen Textes unter Berücksichtigung der Merkmale der Textform • Stellungnahme formulieren • Perspektivenwechsel anwenden • Projektarbeiten erstellen • In Kommunikationssituationen fachgerecht argumentieren, Zustimmung oder Ablehnung mit	• Anfertigen verschiedener Textsorten: • Schreiben eines Lebenslaufs, eines Antrags, eines privaten und offiziellen Briefes, eines • Internetetrags, eines • Leserbriefs. – • Den Inhalt des Textes und die darin enthaltenen • Informationen mündlich und • Praktiken • Aufarbeitung eines Themenkreises individuell oder in Gruppen • den ungarischen und deutschen Bezug eines Themas miteinander vergleichen, • Die Vor- und Nachteile eines Themas oder Phänomens formulieren und dafür oder dagegen argumentieren • Grafik beschreiben
--	--	--	---	--

			differenzierten Sprachmitteln begründen • Übersetzen von deutschen und ungarischen Texten verschiedener Gattungen und differenzierter • Sprachverwendung mithilfe eines Wörterbuchs in die andere Sprache. • Selbständige Verwendung einsprachiger, zweisprachiger • Wörterbücher und Online-Wörterbücher	• Informationen aus den deutschsprachigen Medien abrufen, sie zum Zweck der Informationsbeschaffung benutzen • Bei Informationsmangel gezielte Fragen stellen • Auf die Meinungen anderer reagieren • eigene Meinung mitteilen begründen • Wesentliche Elemente deutschsprachiger Inhalte ungarisch zusammenfassen
--	--	--	---	--

LITERARISCHE KULTUR (22 St.) (integriert in die Sprachstunden)

Themenkreise	Unterthemen Muttersprachliche Kultur Landeskundliche Kompetenz	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
Gattungen (4St.)	Fabel, Parabel, Lied, Ode, Hymne, Roman, Ballade	- Der Schüler verfügt über eine literarische Grundbewandertheit - Der Schüler kann ... - literarische Grundformen Grundgattungen, Motive kennenlernen, erkennen, deuten, - die Kultur selbstständig zu denken und sich ausdrücken entwickeln - das Anderssein akzeptieren, behandeln und darauf reflektieren. - auf Grund landeskundlicher und kultureller - Kenntnisse über literarische Figuren ein eigenes - Urteil bilden und versprachlichen - Werke der deutschsprachigen Literatur selbstständig lesen, werkbezogen interpretieren - dies Epochen und Stilrichtungen zuordnen - formale und inhaltliche Merkmale der drei - Grundgattungen erkennen und die Werke den - Gattungen zuordnen, sie nach gegebenen - Gesichtspunkten interpretieren - künstlerische Ausdrucksmittel anderer Art (z. B. Film, Theater) kennenlernen, sie mit dem Werk vergleichen - Konflikte und Reflexionen in literarischen Texten erkennen, Auflösung bewerten, darauf reflektieren Urteilsvermögen, ethische und ästhetische Kompetenz: - Der Schüler kann...	- Lesen und Deuten von epischen, dramatischen, lyrischen Texte von kürzerem Umfang, sowie einem frei gewählten Jugendroman - das Erlebnis "Lesen" erfahren - Entwicklung des Anspruchs zu lesen - eine deutschsprachige - Theateraufführung vor Ort oder als Aufzeichnung anschauen, - Selbstständige Entwicklung von Geschmackssinn, vom ethischen und ästhetischen Bewusstsein, Urteilsvermögen, von Kreativität - Lesen und werkbezogene - Interpretation von Werken der deutschsprachigen Literatur - Zuordnung von Werken der deutschen Literatur den passenden Epochen und Stilrichtungen - Beispiele aus der zeitgenössischen - Literatur lesen und nachvollziehen	- Gattung, Epoche, - Stilrichtung, Stilmittel, - Reim, Refrain, Struktur, - Ballade, Kurzgeschichte, - Fabel, Aufzug, Szene, - Konflikt, Identität, - Identitätsbewusstsein, - Verantwortung, - Selbstaussdruck - die Gattung eines Werkes bestimmen und charakterisieren - Merkmale einer literarischen Epoche in einem Werk finden und sie präsentieren - ein literarisches Werk inhaltlich und formal analysieren - Figuren in einem Werk charakterisieren - Meinung über ein
Merkmale von literarischen Texten (5St.)	Epik: Erzähler, Erzählperspektive, Handlung, Schauplatz, Beschreibung, Personencharakteristik, Hauptfigur; Lyrik: lyrisches Ich, Gedichttypen, Rollengedicht, poetische Mittel, Reimformen, Rhythmus, Musikalität; Dramatik: Situation, Konflikt, Dialog, Monolog, Szene, Spannungskurve, Verzögerung, Zeitdehnung, Zeitraffung			
Autoren und Werke (8St)	Radio –und Fernsehsendungen der Ungarndeutschen Medien der Ungarndeutschen (Zeitungen, Zeitschriften usw.)			

		• Erscheinungen der Gerechtigkeit und der Moral im Leben des Individuums und der Gesellschaft erkennen, sie reflektieren, sich in moralischen		• literarisches Werk formulieren, präsentieren • eine Theatervorstellung der Deutschen Bühne oder eine Filmadaptation eines literarischen • Werkes anschauen, das • Gesehene reflektieren • ein Werk mit seiner • Adaptation vergleichen
		○ Fragen die deutsche Volksgruppe betreffend orientieren; • individuelle Konfliktbehandlungsstrategien und Verfahren herausarbeiten; • die historische Sichtweise bewusst und selbstständig entwickeln, das Anderssein akzeptieren, behandeln und darauf reflektieren.		✦ Gedichte schreiben anhand von Gesichtspunkten
Ungarndeutsche Literatur (5St.)	Epik: zwei frei gewählte Prosawerke ungarndeutscher Autoren (z. B. Klotz: mein deutschum, Klotz: Das Zweiglein, Josef Mikonya) Lyrik: drei Gedichte ungarndeutscher Autoren zum Thema „Identität“ (z. B. Áts: Ahnerls Lied, Klotz: Ahnerls Lied, Becker: Ob ich eine Heimat habe?!, Schwäbische Türkei, Volk, Erinnerung, Michaelis: Laufrichtung, Koch: Allgemeines Koch-Gedicht-Rezept, Lieber Onkel Goethe, Ebinger: Der Fremde, Unser Deutschum, Brenner:	• Der Schüler kann ... • Werke ungarndeutscher Autoren lesen und deuten • durch Werke der ungarndeutschen Literatur die Problematik der Sprachverwendung, des Sprachverlustes und der Identität kennenlernen und sie nachvollziehen können	• durch Werke der ungarndeutschen Literatur die Problematik der Identität kennenlernen und sie nachvollziehen	

	Ungarndeutsch, Manz: Bilanz um die Jahrhundertwende			
--	---	--	--	--

SPRACHRICHTIGKEIT/ GRAMMATIK (integriert in die Sprachstunden – daher keine Stundenzahl angegeben)				
Themenkreise	Unterthemen	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
Morphologie und Syntax Verb	Vollverb, Hilfsverb, Modalverb; alle Tempusformen außer Futur II; alle Modalverben, subjektiver Gebrauch der Modalverben, Konjunktiv II, Aktiv und Passiv, Passiv mit Modalverb, Passiv und Konjunktiv II, Rektion der Verben, Verben mit Präpositionalobjekt, Funktionsvergefüge	• Vertiefung des Sprachbewusstseins • Weiterentwicklung der Schülerautonomie in der Erkennung, Formulierung und Anwendung der Regeln und in der Selbstkontrolle • Vertiefung des Sprachbewusstseins • Sichere Erkennung der Wortarten mit Benennung ihrer Merkmale im Kontext und isoliert	Umgangssprachliche Wendungen und Texte hervorheben mit der Anwendung der gesprochenen Sprache die nuancierte Aussprache und die Intonation fördern in den schriftlichen Arbeiten die Bestrebung nach der anspruchsvollen	• Wortart, Satzart, Tempus, Kasus, Genus, Rektion, zusammengesetzter Satz, • Nebenordnung, • Unterordnung, • Partizipialkonstruktion, • Wort- und Satzakzent,
Substantiv	Artikel - bestimmter, unbestimmter Artikel, Artikelgebrauch; Genus – Masc. Fem. Neutr.; Numerus – Sg, Pl; Kasus – alle Kasi, N- Deklination	richtige Verwendung aller Zeitformen mündlich und schriftlich - Zeitenfolge richtige Verwendung der Modi schriftlich und mündlich Gebrauch des Passivs in allen Zeitformen und auch mit Modalverb	Rechtschreibung entwickeln • flexible Teilnahme an allen Bereichen der Kommunikation • Fehler selbständig korrigieren • sich mit einer deutlichen und richtigen Intonation äußern, Intonation der Aussageabsicht gemäß variieren • Texte fast völlig korrekt abschreiben,	• nuancierte Betonung und • Vortragsweise, • Interpunktion, Markierung des Zitats und des Titels
Präpositionen	Wechselpräpositionen,; Präpositionen mit dem Akkusativ, Dativ, Genitiv, temporale, lokale Präpositionen	Gebrauch des Passivs mit Modalverb subjektive Bedeutung der Modalverben		
Adjektiv	prädikative, adverbiale und attributive Verwendung, Komparation, Deklination, substantivierte Adjektive, Rektion der Adjektive	Kenntnis und korrekter Gebrauch der Verbrektionen Substantivdeklination in jedem Kasus		
Pronomen	Personalpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen, Relativpronomen, Indefinitpronomen	Kenntnis und Gebrauch der Wortfolge in dem neben- und unterordnenden Nebensatz		
		den Anforderungen der deutschen Standardsprache/ belletristischen Sprache entsprechende Intonation und Aussprache		• Kommunikation mit Muttersprachlern • Sätze entsprechend der gegebenen grammatischen Aufgabe umformen • Transformation von Sätzen und Texten • Übungen zur Fehlerkorrektur

Zahlwörter	Kardinalzahlen, Ordinalzahlen, Bruchzahlen, Datum und Zeit	Erkennung der Norm entsprechenden und von der Norm abweichenden Rechtschreibung Kenntnis der Interpunktionsregeln, auch bei Dialogen und Zitaten Verständnis und Rezitation/Vortrag/Vorlesen von Dialekttexten		• Lückentexte, Tabellen ergänzen – ✦ Regeln suchen • Wörter und Synonyme suchen • Satzbildung aus Wörtern • Verschiedene Rätsel lösen • Wahrheitsgehalt von Behauptungen entscheiden • Ereignisse in verschiedenen Sprachstilen vortragen • Online Grammatikaufgaben lösen
Syntax	Aussagesatz, Fragesatz (Entscheidungs-, Ergänzungsfrage), Imperativsatz, Nebensätze mit und, sondern, oder, denn, aber, dann, darum, deshalb, deswegen, also, so, dass, ob, weil, da, wenn, während, bevor, nachdem, obwohl, damit, umzu- Infinitiv, Infinitivkonstruktion, ohne dass/ohne zu, anstatt dass/ anstatt zu Relativsatz, irrealer Wunschsätze, Partizipialkonstruktionen			
Aussprache und Intonation	Situationsübungen, Nachsprechen, Rezitieren			
Rechtschreibung und Interpunktion	Grundlegende Rechtschreib- und Interpunktionsregeln			

Erklärung zu den Abkürzungen:

TV (mündlich, schriftlich) = mündliches und schriftliches Textverständnis

TP (mündlich, schriftlich) = mündliche und schriftliche Textproduktion

FdLK = Förderung der Lernkompetenz

LOKALER LEHRPLAN FÜR DEN 12. JAHRGANG

Geplante Stundenzahl: 160, davon 138 Stunden Sprache + Grammatik, 22 Stunden Literatur

Themenkreise	Unterthemen Muttersprachliche Kultur Landeskundliche Kompetenz	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
<u>Gesellschaftliches Leben</u> <u>(40 St.)</u> • Esskultur: kultur- und gesellschaftsgeschichtliche Faktoren; • Migrationskultur: Integration und • Identität • Globalkultur – Regionalkultur • aktuelles • Sternchenthema	Ernährungstrends, Konsum, Wegwerfgesellschaft, Bioboom, Ernährung und Umweltschutz, Nachhaltigkeit Multikulturalität, Mobbing, Gleichberechtigung, soziales Engagement, Mobilität, TV (mündlich schriftlich) TP (mündlich schriftlich), FdLK Erklärung zu den Abkürzungen: TV (mündlich, schriftlich = mündliches und schriftliches Textverständnis TP (mündlich, schriftlich) = mündliche und schriftliche Textproduktion FdLK = Förderung der Lernkompetenz	• Sachgerechte Mitteilung von Textinformationen gemäß der gestellten Aufgabe • Erkennung der Zusammenhänge zwischen Text und Abbildung • Kenntnis der inhaltlichen und formalen Anforderungen bestimmter Textsorten • Systematisierung und Präsentation der Fakten und • Argumente im Text • Meinungsbildung und Stellungnahme • Ausarbeitung eines bestimmten Themas, • Datensammlung und Anwendung von Ressourcen • Arten und Merkmale von Essays und Dissertationen, • Kenntnis des Prozesses des Essay- und Dissertationsschreibens	• Flexible Anpassung an Kommunikationsvorgänge • Gedanken differenziert, zielorientiert, genau formulieren • das Wesentliche hervorheben • adäquate Verwendung des Zielwortschatzes • Germanismen adäquat verwenden • richtige Intonation in allen Sprechsituationen verwenden • Kommunikation und Metakommunikation im Einklang verwenden • Den Informationsgehalt eines komplexen Textes und / oder die wesentlichen Elemente eines Absatzes sprachlich differenziert benennen, die Informationen im Text im Detail verstehen und sie den Erwartungen der Aufgabe entsprechend	• Informationsgehalt, Grundidee, Problemstellung, sprachlicher Ausdruck, • differenziertes Konfliktmanagement. • Lebenslauf, • Antrag, • offizieller Brief, • Aufsatz, • Erörterung, • Quelle • Quellenbezug • Mindmap • Cluster, • Präsentation • Kommunikationsrolle • Medien, • Rhetorik, • rhetorisches Element, • Kontaktaufnahme • Feedback • Wahre und falsche

<u>kulturelles Leben und Medien</u> (30 St.) • Tradition und Modernität in der Musik • die gesellschaftlichen Auswirkungen der Medien • aktuelles Sternchenthema	digitale Musik, Streamen, soziale Netzwerke, Cybermobbing, personalisierte Werbung, Beeinflussung und Manipulation, Datenschutz, Kunstwerke, Ausstellungen, Kunstmuseen TV (mündlich schriftlich) TP (mündlich schriftlich), FdLK	• Funktionale Texte erstellen • Anwendung von Online-Textproduktionsübungen • (Quellenliste, Quellenbezeichnung, Referenz) • Selbständige Anwendung von Lernstrategien • Einsatz von gruppen- und individuellen • Lerntechniken • Förderung des individuellen Lernmodus • Üben der Technik des Notizenmachens und • Ausführung des Themas anhand eigener Notizen • Erstellen von Skizzen für eine mündliche Antwort • Erstellung von Mindmaps zum gelesenen Text, zum behandelten Themenkreis • Verwendung verschiedener Informationsträger, selbständige Zusammenstellung und Vortragen einer • Präsentation • Förderung und Vertiefung von thematischem • Wortschatz • Erweiterung von Wissen in Themenbereichen	und problembezogen anwenden – • Reproduktion des Gelesenen, • Gesehenen und Gehörten mit dem Wortschatz der Umgangssprache und der literarischen Sprache • strukturiertes Interpretieren von Bildern und Illustrationen gemäß den Aufgabenerwartungen • Verstehen komplexer literarischer und wissensvermittelnder • Textsorten und derer Interpretation gemäß den Aufgabenerwartungen • Aufarbeitung und Präsentation der eigenen und fremden Texte • entsprechend der Textsorte und der Wirkungsabsicht; • bestimmten Situationen und deren Vorgeschichte, Ereignissen und • Konfliktsituationen sollten unter Berücksichtigung des Kontexts und des Zeitpunkts der Handlung interpretiert werden.	• Aussagen hinsichtlich des Textes unterscheiden und anhand des Textes untermauern • Multiple-ChoiceAufgaben basierend auf dem Text lösen • komplexere Texte anhand ihrer inhaltlichen und formalen Merkmale in zusammenhängende • Einheiten gliedern, die • Unterteilung begründen • Die wesentlichen Feststellungen hervorheben und in Bezug darauf Meinung äußern • Über die Ereignisse berichten, • Interviews führen • den Inhalt längerer deutscher und ungarischer Texte in der anderen Sprache zusammenfassen • Erstellung eines informellen und formalisierten Textes anhand Richtlinien, • Anfertigen verschiedener Textsorten: • Schreiben eines Lebenslaufs, eines Antrags, eines privaten und
<u>Wirtschaft, Technik, Umwelt</u> (45 St.) • europäischer Lebensraum, • Globalisierung, Probleme und Herausforderungen, • Grenzen der technischen • Entwicklung • aktuelles Sternchenthema	Industrie 2.0, Nachhaltigkeit (Ernährung, Energie, Tourismus), Energieversorgung, Klimawandel, Artenvielfalt, Ernährung und Umwelt (z.B. genmanipulierte Lebensmittel, Ressourcen, Massenproduktion), Verpackung, online- Kaufen, TV (mündlich schriftlich) TP (mündlich schriftlich), FdLK			
<u>Politik und Geschichte</u> (23 St.) • Demokratie • gesellschaftliche Verantwortung • Abwanderung und • Migration • Nationalitätenpolitik	• Europa für Jugendliche, • Stipendienprogramme (Erasmus) • Jugend • und • Politik, • die Europäische Union			

• Ungarn und die DACH-Länder • Europa und die Europäische Union • aktuelles Sternchenthema	• TV (mündlich schriftlich) • TP (mündlich schriftlich), FdLK	basierend auf aktuellen und authentischen Texten • Vertiefung des Sprachgebrauchs und der Kommunikationskultur • Entwicklung der Fähigkeit zur Meinungsäußerung und zur Argumentation • Gezielte und bewusste Verwendung deutschsprachiger Programme im World Wide Web und sonstigen Kommunikationsmedien • Beherrschung der Methoden der Sprachvermittlung. Informationen über verschiedene Kanäle erhalten, diese in Lern- und außerschulischen Situationen verwenden • Altersgerechte Bewandertheit im Thema und • Teilbereiche, Wissen vermitteln, Erwerb und • Verarbeitung von Wortschatz • Meinungsbildung und -äußerung in sprachlich angemessener Weise • Begründete Darstellung der eigenen Meinung • Abwechseln der Rollen	• Erkennen der Absicht des Schriftstellers anhand einer Untersuchung der wichtigsten sprachlichen Mittel, um einen subjektiven Effekt zu erzielen. • Den Inhalt deutscher und ungarischer Texte mit einem längeren Atemzug in der anderen Sprache wiedergeben. • Verwendung eines lesbaren, ästhetischen und strukturierten Schreibstils mit bewusster • Anwendung von Grammatik-, Rechtschreib- und Grammatikkenntnissen, Fähigkeit zur Selbstkorrektur • Sprachwerkzeugen produzieren • Fakten des Themas, der Darstellungsweise und der • Ereignisse mit zentraler Bedeutung systematisiert und sprachlich genau beschreiben • Erstellen eines selbständigen Textes unter Berücksichtigung	offiziellen Briefes, eines Interneteintrags, eines Leserbriefs. • Den Inhalt des Textes und die darin enthaltenen Informationen mündlich und schriftlich wiedergeben – Vortragen von lyrischen, epischen und dramatischen Texten • Erstellen einer Mindmap und Ausführung eines darauf basierenden Themas • Eigene Meinung, durch Argumente untermauert, artikulieren • Sich in die Rolle hineinversetzen und entsprechend kommunizieren, • einen Dialog gestalten Den Text ergänzen, umformen oder weiterdenken (z. B. eine begonnene Geschichte fortsetzen und beenden) • Mindmap, Cluster, Präsentation • Verwendung von einem Wörterbuch beim Lesen und Verfassen eines eigenständigen Textes
--	--	---	--	--

		von Sprecher und Zuhörer, der Rolle entsprechend mit differenzierten • Sprachwerkzeugen darauf antworten • Vortragen der Texte in ungarischer und deutscher Sprache	der Merkmale der Textform • Stellungnahme formulieren • Perspektivenwechsel anwenden • Projektarbeiten erstellen • In Kommunikationssituationen fachgerecht argumentieren, Zustimmung oder Ablehnung mit differenzierten Sprachmitteln begründen • Übersetzen von deutschen und ungarischen Texten verschiedener Gattungen und differenzierter Sprachverwendung mithilfe eines Wörterbuchs in die andere Sprache. • Selbständige Verwendung einsprachiger, zweisprachiger • Wörterbücher und Online-Wörterbücher • Wortschatz durch Wörterbücher differenziert verstehen • gedruckte und elektronische Medien zur Informationsbeschaffung	• Erstellen und Verwenden von Wortkarten, Memory und Dominosteine zum Lernen von Wörtern • Hörverstehen • Leseverstehen • Methoden zum Hervorheben vom Wesentlichen anwenden. • Erstellen von Entwürfen, Cluster und Mindmap • Über ein Thema anhand von Gliederungspunkten und Mindmap sprechen • Erstellen von Präsentationen, Poster, Kurzreferaten • Anwendung von konzentrationsfördernden Praktiken Aufarbeitung eines Themenkreises individuell oder in Gruppen • den ungarischen und deutschen Bezug eines Themas miteinander vergleichen, die kulturellen Ähnlichkeiten und Unterschiede aufzeigen • Die Vor- und Nachteile eines Themas oder Phänomens formulieren und dafür oder dagegen argumentieren
--	--	---	--	--

			und Textproduktion selbständig verwenden • Wortfamilien erkennen, • Konsequenzen ziehen • Selbständige, bewusste und ethische Anwendung von Printmedien (z. B. einsprachiges Wörterbuch, Lexikon) und elektronische Medien zur Informationsbeschaffung und Textverfassung • Verständnis von Grund - und Detailinformationen in komplexeren Hörtexten • Selbständige Verwendung von inhaltlichen Organisationstechniken während der Textproduktion (z. B. Notizen machen, Feststellung von Schlüsselwörtern, • Segmentieren, • Aufstellung von Kategorien, • Vereinfachung, Cluster, • Systematisierung mithilfe von Mindmap usw.) • Zusammenfassung des Textinhalts • Erkennen der Merkmale und • Funktionen verschiedener mündlicher und schriftlicher Textsorten situations-und	• Grafik beschreiben • Informationen aus den deutschsprachigen Medien abrufen, sie zum Zweck der Informationsbeschaffung benutzen • Bei Informationsmangel gezielte Fragen stellen • Auf die Meinungen anderer reagieren • eigene Meinung mitteilen begründen • Wesentliche Elemente deutschsprachiger Inhalte ungarisch zusammenfassen • Schlüsselbegriffe ungarischer Texte in deutscher Sprache zusammenfassen
--	--	--	---	---

			zielgruppengerecht, fachgerecht und differenziert anwenden • Selbständige Auswahl und Anwendung von Präsentationstechniken • Flexible Teilnahme in allen Bereichen der Kommunikation, das erworbene Vokabular, die breite Palette von Sprachwerkzeugen, Redewendungen und Idioms gebrauchen • Den stilistischen Unterschied von Synonymen wahrnehmen • Häufig verwendete morphologische und syntaktische Strukturen automatisch und ohne wiederkehrende Fehler gebrauchen, • Fehler selbständig korrigieren • Verständlich, natürlich und mit der richtigen Intonation sprechen • die Intonation der Aussage entsprechen variieren • Texte nahezu perfekt niederschreiben, Zeichensetzung fehlerfrei anwenden und damit das Gesagte unterstützen	
--	--	--	--	--

			Aktuelle Texte und Mitteilungen aus Print- und elektronischen muttersprachlichen Medien aufarbeiten	
--	--	--	---	--

LITERARISCHE KULTUR (22 ST.) (integriert in die Sprachstunden)

Themenkreise	Unterthemen Muttersprachliche Kultur Landeskundliche Kompetenz	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
Gattungen (3 St.)	Roman, Novelle, Kurzgeschichte, Drama,	Der Schüler verfügt über eine literarische Grundbewandertheit Der Schüler kann ... - literarische Grundformen Grundgattungen, - Motive kennenlernen, erkennen, deuten, - die Kultur selbstständig zu denken und sich ausdrücken entwickeln - das Anderssein akzeptieren, behandeln und darauf reflektieren.	- Lesen und Deuten von epischen, dramatischen, lyrischen Texte von kürzerem Umfang, sowie einem frei gewählten Jugendroman - das Erlebnis "Lesen" erfahren - Entwicklung des Anspruchs zu lesen - eine deutschsprachige Theateraufführung vor Ort oder als Aufzeichnung anschauen,	- Gattung, Epoche, - Stilrichtung, Stilmittel, - Reim, Refrain, Struktur, - Ballade, Kurzgeschichte, - Fabel, Aufzug, Szene, - Konflikt, Identität, - Identitätsbewusstsein, - Verantwortung, - Selbsta Ausdruck - die Gattung eines Werkes
Merkmale von literarischen Texten (5 St.)	Epik: Erzähler, Erzählperspektive, Handlung, Schauplatz, Beschreibung, Personencharakteristik, Hauptfigur; Dramatik: Situation, Konflikt, Dialog, Monolog, Szene, Spannungskurve, Verzögerung, Zeitdehnung, Zeitraffung			

Autoren und Werke (9 St.)	Ein freigewähltes Theaterstück oder einen Film ansehen und bewerten	• auf Grund landeskundlicher und kultureller • Kenntnisse über literarische Figuren ein eigenes • Urteil bilden und versprachlichen • Werke der deutschsprachigen Literatur selbstständig lesen, werkbezogen interpretieren • dies Epochen und Stilrichtungen zuordnen • formale und inhaltliche Merkmale der drei Grundgattungen erkennen und die Werke den Gattungen zuordnen, sie nach gegebenen Gesichtspunkten interpretieren • künstlerische Ausdrucksmittel anderer Art (z. B. Film, Theater) kennenlernen, sie mit dem Werk vergleichen • Konflikte und Reflexionen in literarischen Texten erkennen, Auflösung bewerten, darauf reflektieren Urteilsvermögen, ethische und ästhetische Kompetenz: Der Schüler kann... • Erscheinungen der Gerechtigkeit und der Moral im Leben des Individuums und der Gesellschaft erkennen, sie reflektieren, sich in moralischen Fragen die deutsche Volksgruppe betreffend orientieren;	• Selbstständige Entwicklung von Geschmackssinn, vom ethischen und ästhetischen Bewusstsein, von Urteilsvermögen, von Kreativität • Lesen und werkbezogene • Interpretation von Werken der deutschsprachigen Literatur • Zuordnung von Werken der deutschen Literatur den passenden Epochen und Stilrichtungen • Beispiele aus der zeitgenössischen Literatur lesen, und nachvollziehen durch Werke der ungarndeutschen Literatur die Problematik der Identität kennenlernen und sie nachvollziehen	• bestimmen und charakterisieren • Merkmale einer literarischen Epoche in einem Werk finden und sie präsentieren • ein literarisches Werk inhaltlich und formal analysieren • Figuren in einem Werk charakterisieren • Meinung über ein literarisches Werk formulieren, präsentieren • eine Theatervorstellung der Deutschen Bühne oder eine Filmadaptation eines literarischen • Werkes anschauen, das Gesehene reflektieren • ein Werk mit seiner Adaptation vergleichen • Gedichte schreiben anhand von Gesichtspunkten • die Aussage des Werkes mit anderen künstlerischen
--------------------------------------	---	---	---	---

		• individuelle Konfliktbehandlungsstrategien und Verfahren herausarbeiten; • die historische Sichtweise bewusst und selbstständig entwickeln, das Anderssein akzeptieren, behandeln und darauf reflektieren.		Formen (Grafik/ Musik) wiedergeben
--	--	---	--	---

Ungarndeutsche Literatur (5 St.)	Epik: vier bis fünf frei gewählte Prosawerke ungarndeutscher Autoren zum Thema „Schicksalswenden und ihre Erscheinung in der ungarndeutschen Literatur“ (z. B. Josef Mikonya, Ludwig Fischer, Franz Sziebert, Stefan Raile, Claus Klotz, Angela Korb, Christina Arnold); Lyrik: acht bis zehn lyrische Werke ungarndeutscher Autoren zum Thema „Schicksalswenden und ihre Erscheinung in der ungarndeutschen Literatur“ (z. B. Valeria Koch: Lieber Onkel Goethe, Engelbert Rittinger, Robert Becker: Ungarndeutsche Ballade, Josef Michaelis: Agonie, Mein Ungarndeutschtum, Claus Klotz, Franz Zeltner, Koloman Brenner, Angela Korb, Nelu Bradean-Ebinger, Georg Fath, Erika Áts, Alfred Manz, Béla Bayer, Christina Arnold)	Der Schüler kann ... Werke ungarndeutscher Autoren lesen und deuten durch Werke der ungarndeutschen Literatur die Problematik der Sprachverwendung, des Sprachverlustes und der Identität kennenlernen und sie nachvollziehen können		
--	---	---	--	--

SPRACHRICHTIGKEIT/ GRAMMATIK (integriert in die Sprachstunden – daher keine Stundenzahl angegeben)

Themenkreise	Unterthemen	Lernergebnisse	Entwicklungsziele, Kenntnisse	Begriffe, vorgeschlagene Tätigkeiten
Morphologie und Syntax		- Vertiefung des Sprachbewusstseins - Weiterentwicklung der Schülerautonomie in der Erkennung, Formulierung und Anwendung der Regeln und in der Selbstkontrolle - Vertiefung des Sprachbewusstseins - Sichere Erkennung der Wortarten mit Benennung ihrer Merkmale im Kontext und isoliert	- Umgangssprachliche Wendungen und Texte hervorheben - mit der Anwendung der gesprochenen Sprache die nuancierte Aussprache und die Intonation fördern - in den schriftlichen Arbeiten die	- Wortart, Satzart, Tempus, Kasus, Genus, Rektion, zusammengesetzter Satz, - Nebenordnung, - Unterordnung, - Partizipialkonstruktion, Wort- und Satzakzent,
Verb	Vollverb, Hilfsverb, Modalverb; alle Tempusformen; alle Modalverben, subjektiver Gebrauch der Modalverben, Konjunktiv I, Konjunktiv II, Aktiv und Passiv, Passiv mit Modalverb, Passiv und Konjunktiv II, Rektion der Verben, Verben mit			

	Präpositionalobjekt, Funktionsvergefüge	• richtige Verwendung aller Zeitformen mündlich und schriftlich - Zeitenfolge • richtige Verwendung der Modi schriftlich und mündlich • Gebrauch des Passivs in allen Zeitformen und auch mit Modalverb • Gebrauch des Passivs mit Modalverb • subjektive Bedeutung der Modalverben • Kenntnis und korrekter Gebrauch der Verbktionen • Substantivdeklinaton in jedem Kasus • Kenntnis und Gebrauch der Wortfolge in dem neben- und unterordnenden Nebensatz • den Anforderungen der deutschen Standardsprache/ belletristischen Sprache entsprechende Intonation und Aussprache • Erkennung der Norm entsprechenden und von der Norm abweichenden Rechtschreibung • Kenntnis der Interpunktionsregeln, auch bei Dialogen und Zitaten • Verständnis und Rezitation/Vortrag/Vorlesen von Dialekttexten • Kenntnisse der Besonderheiten in der Aussprache des regionalen Dialektes	Bestrebung nach der anspruchsvollen Rechtschreibung entwickeln • flexible Teilnahme an allen Bereichen der Kommunikation • Gebrauch des angeeigneten Wortschatzes, eines breiten Spektrums der Redemittel, Wendungen und Idiome • stilistische Unterschiede der Synonymen erkennen - oft verwendete morphologische und syntaktische Strukturen automatisch und ohne typische Fehler gebrauchen • Fehler selbständig korrigieren • sich mit einer deutlichen und richtigen Intonation äußern, Intonation der Aussageabsicht gemäß variieren Texte fast völlig korrekt abschreiben	nuancierte Betonung und • Vortragsweise, • Interpunktion, Markierung des Zitats und des Titels • Kommunikation mit Muttersprachlern • Sätze entsprechend der gegebenen grammatischen Aufgabe umformen • Transformation von Sätzen und Texten • Übungen zur Fehlerkorrektur Lückentexte, Tabellen ergänzen – ➔ Regeln suchen • Wörter und Synonyme suchen • Behauptungen entscheiden • Ereignisse in verschiedenen Sprachstilen vortragen • Online Grammatikaufgaben lösen • Satzbildung aus Wörtern • Verschiedene Rätsel lösen
Substantiv	Artikel - bestimmter, unbestimmter Artikel, Artikelgebrauch; Genus – Masc. Fem. Neutr.; Numerus – Sg, Pl; Kasus – alle Kasi, N- Deklination			
Präpositionen	Wechselpräpositionen,; Präpositionen mit dem Akkusativ, Dativ, Genitiv, temporale, lokale Präpositionen			
Adjektiv	prädikative, attributive Verwendung, Komparation, Vergleiche, Deklination, substantivierte Adjektive, Rektion der Adjektive			
Pronomen	Personalpronomen, Possessivpronomen, Demonstrativpronomen, Fragepronomen, Relativpronomen, Indefinitpronomen			
Zahlwörter	Datum und Zeit ausdrücken Infinitivkonstruktion, ohne dass/ohne zu, anstatt dass/ anstatt zu Relativsatz, irreale Wunschsätze, Partizipialkonstruktionen, Nominalisierung, Transformation			
Aussprache und Intonation	Situationsübungen, Nachsprechen, Rezitieren			

Rechtschreibung und Interpunktion	Grundlegende Rechtschreib- und Interpunktionsregeln			
Syntax	Satztypen: Aussage-, Frage-, indirekte Frage-, Aufforderungs- und Wunschsatz, einfache und zusammengesetzte Sätze (kausale, temporale, konsekutive, konditionale, finale Nebensätze)			

MELLÉKLET

Szintleírások (a KER alapján)

A1, minimumszint

Ezen a szinten a diák megérti és használja a mindennapok gyakoribb kifejezéseit és alapvető fordulatait, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni, be tud mutatni másokat; képes válaszolni személyes jellegű (például, hol lakik), valamint ismerős emberekre, dolgokra vonatkozó kérdésekre; és fel is tud tenni ilyen jellegű kérdéseket. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Olvasott szöveg értése

Megérti az ismerős szavakat, egyszerű mondatokat feliratokon, reklámokban, katalógusokban.

Hallott szöveg értése

Megérti az ismerős szavakat, fordulatokat, amelyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak.

Beszédkésztség

Részt vesz egyszerű beszélgetésekben, ha a partner lassan, jól artikulálva beszél. Feltesz és megválaszol egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan. Egyszerű fordulatokkal le tudja írni lakóhelyét, ismerőseit.

Interakció

Fel tud tenni és meg tud válaszolni személyes adatokra vonatkozó kérdéseket. Képes egyszerűen kommunikálni, de feltétlenül szüksége van ismétlésekre, körülírásokra és módosításokra.

Íráskésztség

Képes egyszerű nyomtatványt kitölteni, rövid üdvözlést megírni.

Nyelvhelyesség

Csupán korlátozott módon tud használni néhány egyszerű, betanult nyelvtani szerkezetet és mondatfajtát. Rendelkezik alapszókinccsel, amely bizonyos konkrét szituációkra vonatkozó szavakból és fordulatokból áll.

A2, alapszint

Ezen a szinten a diák megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, iskola, állás). Az egyszerű és begyakorolt nyelvi helyzetekben képes úgy kommunikálni, hogy egyszerű és direkt módon cserél információt családi vagy mindennapi dolgokról. Tud egyszerű nyelvi eszközöket használva beszélni saját háttéréről, szűkebb környezetéről és a közvetlen szükségleteivel kapcsolatos dolgokról.

Olvasott szöveg értése

Megérti rövid, egyszerű szövegek, köztük történetek lényegét. A kért információt ki tudja keresni.

Hallott szöveg értése

Megérti a leggyakoribb fordulatokat és szókincset, ha számára ismert dologról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét.

Beszédkésztség

Részt vesz egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témáról szóló beszélgetésben, amely ismert tevékenységhez kapcsolódó közvetlen információcserét igényel. Megérteti magát a társasági beszélgetésben. Röviden le tudja írni például a családját, lakóhelyét, tanulmányait.

Interakció

Fel tud tenni kérdéseket, egyszerű állításokra reagál. Képes jelezni, mikor követi a kommunikációt, de ritkán ért meg eleget ahhoz, hogy saját maga fenn tudja tartani a beszélgetést.

Íráskésztség

Rövid feljegyzéseket, üzeneteket, magánlevelet tud írni.

Nyelvhelyesség

Néhány egyszerű szerkezetet helyesen használ, de még rendszeresen elkövet alapvető hibákat. Szókincse elegendő az alapvető kommunikációs szükségletek kielégítésére.

B1, küszöbszint

Ezen a szinten a diák megérti a világosan megfogalmazott, mindennapi szövegek fontosabb információit, amelyek ismert témáról szólnak, gyakori helyzetekhez kapcsolódnak, például munka, iskola, szabadidő. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre utazás során adódik. Képes egyszerű, összefüggő szöveget alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni élményeit, a különböző eseményeket, érzéseit, reményeit és törekvéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Olvasott szöveg értése

Megérti olyan szövegek lényegét, illetve a bennük lévő információt, amelyek hétköznapi, gyakori témákkal foglalkoznak. Megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló írásokat.

Hallott szöveg értése

Főbb vonalaiban megérti a rendszeresen előforduló, ismerős témáról szóló köznyelvi beszédet/társalgást. Megérti a legfontosabb információkat olyan rádió- és tévéműsorokban, amelyek aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési köréhez vagy tanulmányaihoz kapcsolódó témákról szólnak, és amelyekben viszonylag lassan és világosan beszélnek.

Beszédkésztség

Felkészülés nélkül részt tud venni a nyelvterületen utazás közben felmerülő helyzetekben, valamint ismerős, mindennapi témákról adódó beszélgetésekben. Egyszerű, összefüggő fordulatokkal mondja el élményeit, céljait. Röviden megindokolja és megmagyarázza véleményét. Képes elmesélni egy történetet, és erről véleményt megfogalmazni.

Interakció

Szemtől szemben képes egyszerű kommunikáció kezdeményezésére, fenntartására és befejezésére ismerős vagy számára érdekes témákban. Meg tudja ismételni az elhangzottak egy részét, hogy meggyőződjön arról, beszélgetőpartnerével egyformán értelmezik-e az elmondottakat.

Íráskészség

Meg tud fogalmazni egyszerű, rövid, összefüggő szöveget ismert, hétköznapi témákban. Beszámol élményeiről, véleményéről.

Nyelvhelyesség

Kiszámítható helyzetekkel kapcsolatos, begyakorolt szerkezetek és mondatfajták gyakran használt körét viszonylag helyesen alkalmazza. Megfelelő szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy ki tudja magát fejezni a

B2, középszint

Ezen a szinten a diák megérti az összetett konkrét vagy elvont témájú szövegek gondolatmenetét, beleértve az érdeklődési körének megfelelő szakmai beszélgetéseket is. Folyamatos és természetes interakciót tud kezdeményezni és fenntartani anyanyelvű beszélővel. Képes világos és részletes szöveget alkotni változatos témakörökben, kifejtteni véleményét aktuális témákról a lehetséges előnyök és hátrányok részletezésével.

Olvasott szöveg értése

Megérti a jelenkor problémáival kapcsolatos szövegek (cikkek, beszámolók, narratívák) lényegét, illetve a bennük rejlő információt, érvelést. Jórészt megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló, irodalmi prózai szövegeket.

Hallott szöveg értése

Megérti a hosszabb előadást, képes követni az összetett érvelést, ha ezek számára nem idegen szakterületet érintenek. Megérti a rádióban és tévében elhangzó, aktuális eseményekről szóló hírműsorok lényegét, valamint a köznyelvet használó játékfilmek többségét.

Beszédkésztség

Felkészülés nélkül folyékonyan és természetesen vesz részt mindennapi témákat érintő, anyanyelvű beszélőkkel folytatott társalgásban. Részletesen kifejti, megindokolja, megmagyarázza és megvédi véleményét, el tud mondani egy történetet.

Interakció

Képes beszélgetést kezdeményezni, megfelelő időpontban szólal meg, valamint be tudja fejezni a társalgást, ha szükséges, bár ezt nem mindig elegánsan valósítja meg. Ismerős témák esetén fenn tudja tartani a beszélgetést azáltal, hogy megértését jelzi, illetve más személyeket is be tud vonni a beszélgetésbe.

Íráskészség

Képes világosan fogalmazni részletes, összefüggő szöveget a jelenkor problémáiról és az érdeklődésével egybevágó témákról. Beszámol élményeiről, kifejti véleményét, érvel egy álláspont mellett és ellen.

Nyelvhelyesség

A nyelvtant viszonylag magas fokon uralja. Nem vét félreértést okozó hibát, és legtöbb hibáját képes kijavítani. Általános témákban és saját érdeklődési területén jó szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy szabatosan fejezze ki magát.

C1, haladó szint

Ezen a szinten a diák szándékának megfelelően, választékosan, árnyaltan, spontán módon fogalmaz speciális témákban, helyzetekben is. Képes visszaidézni a hallott és olvasott szövegeket nyelvileg gazdag formában részletekbe menően. A legkisebb árnyalatok közti különbséget is biztonságosan megérti. A célnyelvet magabiztosan használja.

Olvasott szöveg értése

Megérti a hosszú, összetett, tényszerű és irodalmi szövegeket; érzékeli bennük a különböző stílusjegyeket. A szakmai cikkeket és a hosszú műszaki leírásokat akkor is megérti, ha nem kapcsolódnak érdeklődési köréhez.

Hallott szöveg értése

Még a nem világosan szerkesztett és rejtett jelentéstartalmú, hosszú szöveget is megérti. Szinte erőfeszítés nélkül érti meg a tévéműsorokat és a filmeket.

Beszédkésztség

Folyamatosan és gördülékenyen fejezi ki magát, ritkán keres szavakat és kifejezéseket. A nyelvet könnyeden és hatékonyan használja a különböző társadalmi és szakmai kapcsolatokban. Gondolatait, véleményét pontosan ki tudja fejteni; hozzászólásait a beszélőtársakéhoz tudja kapcsolni.

Interakció

Képes világosan és részletesen leírni bonyolult dolgokat úgy, hogy más kapcsolódó témaköröket is bevon, egyes elemeket részletez, és mondanivalóját megfelelően fejezi be.

Íráskésztség

Képes arra, hogy álláspontját világos, jól szerkesztett szövegben fogalmazza meg. Levélben, dolgozatban, beszámolóban úgy tud összetett témákról írni, hogy a fontosnak tartott dolgokat kiemeli. Stílusát az olvasóhoz tudja igazítani.

Nyelvhelyesség

A nyelvtant magas fokon uralja. Nem vét félreértést okozó hibát, és hibáját képes kijavítani. Jó szókinccsel rendelkezik ahhoz, hogy a legtöbb témában szabatosan fejezze ki magát.